

Rudar

časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

oktober 2003, številka 8, leto XXXVII

Foto: Ivo Hans Avberšek

VSEBINA

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, oktober 2003, številka 8

- 4 Dovolj elektrike iz domačega premoga
- 6 Od dveh mesecev do 10 let
- 8 Požar zadimil območje Prelog
- 10 Gasilci dobro opremljeni in usposobljeni
- 11 Velike potrebe BiH po modernizaciji energetike
- 12 Vodstvo mora biti motor projekta
- 14 Gost mora povečevati prihodek in kvaliteto storitev
- 16 Določanje kloramfenikola v laboratoriju inštituta ERICO
- 17 Akvareli Jožeta Hohkrauta

»HTZ IP mora postati sodobno podjetje, če hoče preživeti na trgu,« pravi direktor podjetja Franc Druks. Eden od načinov oziroma orodij, da se spremeni, napreduje, je tudi metoda 20 ključev. Naslednja faza uvažanja te metode je bilo izobraževanje za vodje delovnih skupin.

12

- 18 Naš gost: Lojze Tomažič
- 20 Družbeniki podpisali pogodbo za družbo Golte
- 21 Razgovor o dohodnini s poslanci našega območja
- 22 Gyöngyös 2003
- 24 Ukrepi v fazi načrtovanja (2. del)
- 26 Rudarjevih 50 let
- 28 Zdravje: Driska
- 30 Športno društvo

Dobiti redno zaposlitev takoj po končanem šolanju, je dobitnik sam po sebi. Dobiti delo v poklicu, za katerega si se izšolal, nanj čakal nekaj let in ga vendarle dočakal, pa prava sreča. Tako meni 40 pripravnikov, ki so 1. oktobra postali naši sodelavci.

Eksplozija in požar v plinski postaji v Prelogah, ki sta povzročila še okvaro kanalizacije, ter požar v skladišču lepil v delavnici zaščitnih sredstev HTZ IP so 21. oktobra dodobra zaposlili gasilce, vzdrževalce, strokovnjake ERICa, ter vzbudili budno spremljanje izrednih dogodkov vodilnih v HTZ IP.

«Premogovnik Velenje je letos izpolnil svoje pogodbene obveznosti in prilagodil proizvodnjo nastalim razmeram v energetiki, tako da smo tudi zahvaljujoč rudarjem in zadostnim količinam odkopanega premoga uspeli zadovoljiti potrebe po električni energiji,« je ob svojem prvem obisku v jami dejal direktor HSE mag. Drago Fabijan.

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarica in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899 61 00, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Tomo Lipnik - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICO, Metka Marič - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogoreličnik - Kamnolom Paka, Milena Kroft - PLP, Miro Sitar - Telekom sistemi, Jožica Peterlin - Športno društvo

Grafična priprava Eurograf, d.o.o. Velenje

Tisk Tiskarna, d.o.o. Velenje

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poština plačana pri pošti 3320.

20 KLJUČEV V HTZ VELENJE

Znanje je moč, je pregovor, ki ga že desetletja uporabljamo, ne da bi se vanj posebej poglobljali. Lahko uporabite vso moč, porušite zidove, grozite in preprečujete, pa ne boste prišli daleč, če imate opravka z nekom, ki ima več znanja. Znanje je torej novo orodje za države, podjetja in posameznike. Podjetje HTZ ima v svojih strateških ciljih zapisano hitro in donosno rast, česar pa brez stalnih izboljšav ni mogoče izvesti. Kot naročeno, je Ministrstvo za gospodarstvo v januarju 2003 objavilo razpis za spodbujanje uvajanja in nadgrajevanja celovitih sistemov stalnih izboljšav v letih 2003 in 2004. Vodstvo podjetja se je odločilo, da ga prijavi na omenjeni razpis z eno od metod stalnega napredovanja – metodo 20 ključev.

Zanjo smo se odločili, ker posega na vsa področja delovanja podjetja, združuje prek 60 orodij za uvajanje stalnih izboljšav in vključuje vse zaposlene v podjetju. Metoda 20 ključev že kaže dobre rezultate v mnogih slovenskih in tujih podjetjih. Hkrati preveri podjetje in motivira zaposlene k stalnim izboljšavam. V Sloveniji uvaja to metodo že skoraj šestdeset podjetij.

Pri uvajanju metode sodelujemo s podjetjem Deloitte&Touche, ki je v Sloveniji nosilec licence metode 20 ključev. Na osnovi razpisa smo od ministrstva prejeli del sredstev za uvajanje metode in maja letos smo začeli z aktivnostmi, seveda najprej z izobraževanjem.

Glavni nameni, zaradi katerih smo se odločili za metodo 20 ključev, so:

- doseganje strateških ciljev podjetja,
- pridobivanje sposobnost hitrega učenja in uvajanja novosti v poslovanju,
- povečanje produktivnosti in fleksibilnosti,
- povečanje motivacije zaposlenih za doseganje poslovnih ciljev,
- povečanje profitabilnosti, konkurenčnosti in dolgoročnega uspeha,
- izvajanje stalnih izboljšav,
- urjenje napredka na področju delovanja podjetja.

Projekt »Uvajanje metode 20 ključev v HTZ Velenje, I.P., d.o.o.« je namenjen uvajanju celovitega sistema stalnih izboljšav in bo potekal po korakih:

- pridobitev licence za metodo 20 ključev,
- analiza stanja v podjetju po metodi 20 ključev, ki vključuje predstavitev celotne metode, predstavitev metode ocenjevanja s pomočjo kontrolnih listov in kart na vseh ravneh v podjetju in izvedba prvega ocenjevanja podjetja,
- začetno usposabljanje za sistem stalnih izboljšav, ki zajema usposabljanje zaposlenih za uvajanje prioriternih ključev, pomoč pri izdelavi akcijskih načrtov 20 ključev, usposab-

ljanje na področju vseh ključev, redne preglede in ocenjevanje,

- usposabljanje za izvedbo praktičnih delavnic,
- izvedba letnega večnivojskega sestanka,
- priprava sistema kazalnikov, s katerimi bo podjetje spremljalo napredek uvajanja sistema stalnih izboljšav, ki vključuje opredelitev ciljev podjetja z akcijskimi načrti.

Končni cilji 1. faze projekta je opravljena analiza stanja v podjetju (radarski diagram z oceno posameznega ključa in skupno oceno), priprava kazalnikov za spremljanje napredka uvajanja sistema stalnih izboljšav in plan aktivnosti za reševanje opredeljenih problemov v naslednjih letih.

V podjetju HTZ vodimo aktivnosti po projektu 20 ključev v skladu s terminkim planom, ki smo si ga začrtali spomladi, pa čeprav je vsakodnevni aktivnosti včasih toliko, da to marsikdaj komaj zmoremo. Ker se zavedamo, da vlagamo napore v nekaj, kar se bo v prihodnosti obrestovalo, delamo včasih tudi popoldan. Opravili smo prvo ocenjevanje, se izobrazili za ključ 1, 2 in 3, zaključujemo sistem kazalnikov in ciljev podjetja, ogledali smo si vzorčno podjetje, ki že žanje uspehe dvehletnega dela pri sistemu 20 ključev.

Poudariti pa moram, da vstopamo v najzahtevnejšo fazo projekta, ko začnemo delo izvajati v delovnih skupinah, torej praktično. To pa je čas, ki vključuje tudi tiste zaposlene, ki se s sistemom še neposredno niso srečali. Prepričan sem, da smo izbrali ta-

kšne vodje skupin, ki jim ljudje zaupajo in so se do sedaj že večkrat izkazali. Verjamem, da je vloga vodij skupin težka, vendar sem prepričan v znanje in organizacijske sposobnosti svojih sodelavcev.

Še pomembnejše pa se mi zdi, da s tem projektom vzpostavimo tudi optimalne medsebojne odnose. Res je, da projekt 20 ključev temelji na podpori vodstva, da so zelo pomembni strokovnjaki za ključ 1, ki bodo z novim znanjem in metodami pripomogli k boljšemu delu pri vseh 20 ključih, da dajemo organizacijskim vodjem tudi vlogo izvajalcev izboljšav, ki jih predlagajo skupine. Res je tudi, da bo to mogoče izvesti le z dobro komunikacijo v podjetju, to pa je mogoče le med sodelavci, ki si zaupajo, se spoštujejo in se odkrito pogovarjajo.

Znanje je torej moč sodobnega človeka, vendar je znanje uporabno šele ob dobri komunikaciji, ko je človek sposoben posredovati svoje znanje in sprejemati spremembe. Prav uvajanje metode 20 ključev pa temelji na znanju in komuniciranju, zato bomo v podjetju HTZ Velenje ti dve kvaliteti še naprej negovali.

Stanko Zagoršek, tehnični direktor HTZ IP

Dovolj elektrike iz domačega premoga

V Premogovniku Velenje smo 6. oktobra zagnali nov odkop v jami Pesje, od katerega pričakujemo v sedmih mesecih njegovega obratovanja 1,3 milijona ton kvalitetnega premoga po sorazmerno nizkih stroških. Odkop je simbolično pognal generalni direktor HSE mag. Drago Fabijan, ki si je ob tej priložnosti tudi prvokrat ogledal jamska delovišča.

Mag. Fabijan je poudaril veliko vlogo termoenenergije v letošnjem sušnem letu pri zagotavljanju stabilne oskrbe Slovenije z električno energijo, posebej TEŠ in s tem domačega premoga iz Velenja. Načrtovana proizvodnja električne energije v TEŠ je bila presežena za četrtno, prav tako je bil presežen načrtovani odkop premoga. Letos naj bi v Premogovniku Velenje odkopali 4,220 milijona ton premoga, medtem kot je letni načrt predvideval 3,7 milijona ton.

“Premogovnik Velenje je letos izpolnil svoje pogodbene obveznosti in prilagodil proizvodnjo nastalim razmeram v energetiki, tako da smo tudi zahvaljujoč rudarjem in zadostnim količinam odkopanega premoga uspeli zadovoljiti potrebe po električni energiji in se izogniti redukcijam. Zavedamo se, da vam je to povzročilo težave pri načrtovanju proizvodnje, zagotavljanju odkopa premoga ter usklajevanju delovnega koledarja.

Pričakujem, da bo zaradi povečane proizvodnje tudi letošnji poslovni rezultat Premogovnika Velenje zadovoljiv,” je dejal mag. Fabijan.

Se nam obetajo boljši časi?

Slovenija je letos postala neto uvoznica električne energije, saj je od spomladi polovica proizvedene energije v JEK namenjena Hrvaški. V letu 2004 naj bi v Sloveniji porabili okoli 12.300 GWh električne energije, proizvedli pa naj bi je nekaj več kot 10.000 GWh.

V HSE pričakujejo povečanje izvoza električne energije v Italijo, saj so se njihove čezmejne zmogljivosti povečale od 380 na 480 MWh in polovica teh pripada Sloveniji. Kot je dejal mag. Fabijan, se izvozu električne

Mag. Fabijan (v sredini) je simbolično zagnal novi odkop v jami Pesje. /foto: D. Reberčnik/

energije v Italijo v HSE ne bi želeli odpovedati, saj je cena električne energije v Italiji bistveno višja kot doma in z njo pokrivajo del drage proiz-

vodnje električne energije v Sloveniji. “Zadnji mrki električne energije po Evropi kažejo, da je varna oskrba na prvem mestu in da so v nekate-

Po prihodu iz jame, od leve: Vinko Kotnik, dr. Evgen Dervarič, mag. Drago Fabijan, mag. Marjan Kolenc, Pavel Župevc /foto: D. Reberčnik/

V spomin na prvi obisk v jami je direktor Premogovnika dr. Evgen Dervarič direktorju HSE podaril rudarsko bencinsko svetilko.

rih državah očitno nekoliko pozabili nanjo. Zadnja leta se v Evropi veliko govori o deregulaciji, liberalizaciji in privatizaciji energetskega sektorja, ti dogodki pa preusmerjajo pozornost na pomen lastne preskrbe države z električno energijo in postavljajo pod vprašaj neomejeno čezmejno trgovanje.

Tudi Slovenija se bo morala tega zavediti in stopnja 70-odstotne lastne oskrbe, kot je zapisano v predlogu Nacionalnega energetskega programa, je izjemno nizka in tvegana, posebej za obdobja, ko energije primanjkuje.

Smiselno bi bilo stopnjo lastne oskrbe dvigniti na okoli 85-odstotkov, kar pomeni tudi nov zagon za investicije v energetiki. V tem smislu je uspešno delovanje Premogovnika Velenje zelo pomembno, saj bi si - tudi glede na izkušnje iz preteklih let - zelo težko zamislili zanesljivo oskrbo Slovenije z električno energijo brez domačih virov. Ob tem pa moramo, seveda, vsi akterji v energetiki zmanjševati stroške proizvodnje in ceno končnega izdelka," je poudaril mag. Fabijan.

Direktor holdinga je spregovoril tudi o kapitalski konsolidaciji HSE. Podjetja, ki ga sestavljajo, so relativno neodvisna in so v mešani lastnini, za-

to upravljanje poteka prek nadzornih svetov in skupščin, pri čemer je interes manjšinskih lastnikov zavarovan. V HSE so se odločili za odkup manjšinskih deležev.

10. oktobra so že odkupili poslovne deleže manjšinskih lastnikov Dravskih elektrarn, kar bo holdingu v prihodnje olajšalo upravljanje podjetij, investicije, načrtovanje in balansiranje proizvodnje.

Nov odkop v pravem času

"Prvič sem bil v jami in vtisi so zelo impresivni. Nisem pričakoval takšnih razmer. Pravzaprav človek, če nekje še ni bil, ne more ničesar pričakovati, vsekakor pa je to, kar sem videl, drugačno od tistega, kar vidiš na televiziji ali slikah.

Zelo sem zadovoljen, vesel, da sem si lahko ogledal jamo. Počutil sem se dobro. Zanimivo je bilo videti, kako poteka proizvodni proces v jami," je po prihodu iz jame navdušeno povedal mag. Fabijan.

Na ogled jamskih delovišč so ga spremljali dr. Evgen Dervarič, direktor Premogovnika, mag. Marjan Ko-

lenc, tehnični direktor, Vinko Kotnik, vodja Proizvodnje in Pavel Župevc, predsednik sveta delavcev.

Na koti -20 v jami Pesje je mag. Fabijan simbolično vklopil novi odkop B. Ta je opremljen z najsodobnejšo odkopno opremo, ki bo zagotavljala njegovo zanesljivo obratovanje. Sestavlja ga 77 sekcij na skupni dolžini 135 metrov. Povprečno naj bi na njem pridobili 9.500 ton premoga na dan.

"Ta odkop je za nas izrednega pomena, saj se skozi celo leto srečujemo s pomanjkanjem premoga in težavno odkopno fronto. Vključujemo ga v pravem času, kajti z zimo se še povečujejo potrebe po premogu oz. električni energiji. Odkop bo obratoval v varnih razmerah, poteka pa pod pregrado med Velenjskim in Šoštanjskim jezerom in ne pričakujemo večjih vplivov na površino," je o novem odkopu dejal tehnični direktor Premogovnika Velenje mag. Marjan Kolenc.

Diana Janežič

Značilnosti odkopa B k. -20 v jami Pesje

Začetek odkopavanja:

3. oktober 2003

Konec odkopavanja:

5. maj 2004

Dolžina odkopa: 135 m

Dolžina etaže: 642 m

Skupna proizvodnja:

1.333.972 ton

Povprečna dnevna proizvodnja:

9.500 ton

Povprečni dnevni napredek:

4,8 m

Odkopna oprema

Podporje: 77 sekcij DBT

1,75 m

Verižna transporterja: JOY

Kombajn: JOY

Smerni trak: HTZ 1.200 mm

PROIZVODNJA SEPTEMBER 2003

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK na osn. načrt	- PRIMANJ. na mes. načrt	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. načrt	mes. načrt	doseženo			na osn. načrt	na mes. načrt	
PROIZVODNJA	346.000	374.000	365.460	19.460	-8.540	105,62	97,72	15.890
PRIPRAVE	16.000	17.600	13.840	-2.160	-3.760	86,50	78,64	602
PREMOGOVNIK	362.000	391.600	379.300	17.300	-12.300	104,78	96,86	16.491

Od dveh mesecev do 10 let

1. oktobra se nam je v podjetju pridružilo 40 pripravnikov. Od dveh mesecev - samo za počitniški čas - do 10 let so čakali na delo v Premogovniku Velenje. Eni in drugi so zdaj zadovoljni, da so delo dobili.

Obrat Zračenje Izobraževanje je zanje ob nastopu zaposlitve pripravil enodnevni uvajalni seminar. Na njem je Boris Doblšek predaval o varnosti in zdravju pri delu, Vinko Kotnik in mag. Bogdan Makovšek o načrtu obrambe in reševanja, Dejan Radovanovič je predstavil prenosne naprave za merjenje plinov, Alojz Kos nameščanje samoreševalnih aparatov prek diapozitivov in v praksi, Željko Pompe elektro in strojne naprave in inštalacije v jami, Natalija Lah pa je predstavila program pripravništva. Ogleдали so si tudi videofilm o zaščiti sluha.

Pripravniki, ki niso opravljali praktičnega pouka v našem podjetju, so se naslednji dan pri ogledu jame seznanili s pravili za varno gibanje in delo v jamskih prostorih, redom pri uvozu in izvozu moštva, spoznali so prezračevalni sistem ter pohodne poti in poti umika.

Nato je začel teči praktični del pripravništva, ki traja predvidoma šest mesecev. Ta poteka tako, da so pripravniki najprej vključeni v tako imenovani krožni program, kjer spoznajo mnoga delovišča, tudi tista, ki niso iz njihove stroke.

Tako rudarji in rudarski tehniki spoznajo delo na odkopu ter pri strojni in stabilni izdelavi jamskih pros-

Lojze Kos, vodja praktičnega izobraževanja rudarjev, je prikazal nameščanje samoreševalnih aparatov tudi s pomočjo enega od pripravnikov.

torov, pripravniki s poklici elektrikaer energetik, elektrotehnik energetik ter strojni mehanik in strojni tehnik pa osnove rudarske elektrotehnike in strojništva ter delo na odkopu in pri strojni izdelavi jamskih prostorov.

Zadnja dva meseca bodo pripravniki opravljali pripravništvo na področju oziroma delovnem mestu, kjer bodo delali kasneje.

»Izplačalo se je biti najboljši v letniku!«

Dobiti redno zaposlitev takoj po končanem šolanju, je dobitok sam po sebi. Dobiti delo v poklicu, za katerega si se izšolal, nanj čakal nekaj let in ga vendarle dočakal, pa prava sreča. Tako so v nekaj besedah svojo zaposlitev v Premogovniku Velenje komentirali trije pripravniki!

Janez Maze je triletno šolanje za rudarja končal junija letos. V zadnjem letniku je bil odličen in kot je dejal, se je splačalo potruditi, saj zato ob koncu šolanja ni imel zaključnega izpita pa še kot najboljšemu svojega letnika mu je bila obljubljena zaposlitev v Premogovniku Velenje. »Takšna obljuba veliko pomeni, saj si vsak želi čimprej po šolanju dobiti zaposlitev,« pravi Janez.

Da bo rudar, se je odločil tik pred koncem osnovne šole in v vseh treh letih mu te odločitve ni bilo žal. Je pa pred sprejetjem službe v Premogovniku kolebal med zaposlitvijo in nadaljevanjem šolanja. Sprejel je kompromisno rešitev in se hkrati z zaposlitvijo vpisal tudi v rudarsko tehnično šolo, program 3+2, ter začel obiskovati predavanja.

»Tak način šolanja je malo zahtevnejši, a rad bi več znal, pridobil višjo izobrazbo, ker bom potem lažje delal, imel boljši položaj in tudi večjo plačo.

Janez Maze:»Vsa tveganja, ki jih ta poklic prinaša, sem vzel nase in seveda si želim, da bi do upokojitve varno in dobro delal.«

Upam, da mi bodo v podjetju šli pri razporejanju na izmene toliko na roko, da bom lahko hodil na predavanja, ki so popoldne.«

Občutki, povezani z delom v jami so pri Janezu sveži, saj ni dolgo, odkar je kot učenec opravljal praktični pouk, a pravi, da so že tudi razlike: »Prej so

bil sem zelo presenečen, a sem se takoj odzval. Vesel sem bil, da bom lahko delal tukaj.«

Da bi lahko čim uspešnejše začel znova delati v svojem poklicu, je nekaj znanja obnovil iz starih zapiskov, dnevnikov, vse pa bo, seveda, nadoknadil med pripravništvom. Prve mese-

»Kameradi so me dobro sprejeli!«

Božo Sitar je že leta 1993 končal šolanje za strojnega mehanika. V Premogovniku Velenje takrat službe ni dobil, odslužil je vojaščino in se leta 1995 zaposlil v Garantu v Polzeli, leta 1996 pa pri zasebnem podjetniku, ki se ukvarja s predelavo lesa. Bil je zaposlen za nedoločen čas.

Vendar misli na zaposlitev Premogovniku ni nikoli opustil.

»Če bi imel priložnost že prej, bi prišel takoj. Vabila sem bil zelo vesel. Hitro sem se vklopil v okolje in ugotovil sem, da pravzaprav nisem veliko pozabil, pa tudi novi sodelavci so to potrdili.

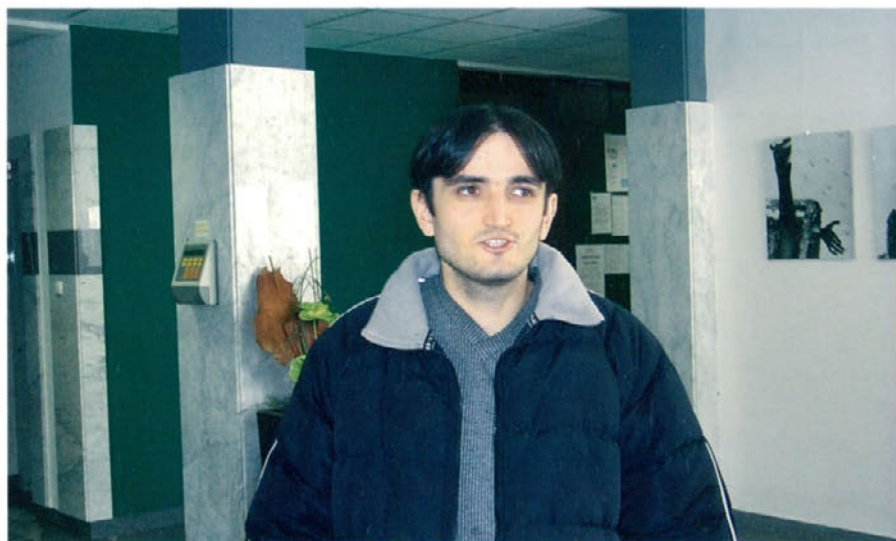
Moja želja je, seveda, da bi delal v jami, in to v jami Pesje. V njej delata moja brata in poznam tudi nekaj drugih sodelavcev. Tako bi se mi bilo še lažje uvesti v delo v jami.

Zaposlitev v Premogovniku je prinesla nekaj sprememb v moje življenje. Sedaj se na delo vozim z avtobusom, doma sem iz Šempetra v Savinjski dolini, delam v izmenah in v jami. Ampak mi je to vse všeč.

Sodelavci ne morejo verjeti, da sem pripravnik, mene pa to nič ne moti. S kameradi sem se dobro ujel in tudi delati smo začeli kar zares.

Nimam občutka, da bi se jama v teh desetih letih veliko spremenila, sem pa bil presenečen, ko sem jo prvič videl, kot dijak. Vse sem si predstavljal manjših dimenzij, a zdaj sem tega že vajen.«

Diana Janežič

Miomir Jočić: »Moj prvi cilj je, da obnovim znanje in da lahko čim prej začnem samostojno opravljati svoje delo.«

inštruktorji pazili na nas, zdaj pa mora paziti nase vsak sam. Delo v jami je odgovorno in treba je upoštevati varnostne predpise. Je pa dober občutek, da si bolj samostojen, da te jemljejo kot enakovrednega, ne več kot učenca.

Vem pa, da se bom moral še veliko naučiti in pridobiti izkušnje, da bom res samostojen.

Najraje bi delal na čelu. To delo se mi zdi zanimivo, pestro, razgibano. Že poklic rudarja je nekaj posebnega, delati na čelu pa sploh, saj mnogi ljudje sploh ne vedo, kako to izgleda, kaj delamo. Tega dela tudi vsak ne more opravljati. Vsa tveganja, ki jih ta poklic prinaša, sem vzel nase in seveda si želim, da bi do upokojitve varno in dobro delal,« je povedal Janez Maze.

»Rad bi čimprej samostojno delal.«

Miomir Jočić je kvalificirani električar, ki je šolanje končal leta 1994. Do sedaj je delal v TE Šoštanj, opravljal razna priložnostna dela, nazadnje je bil zaposlen celo kot kuhar.

»Vse to so bila sezonska in začasna dela, včasih sicer dobro plačana, pa vendar. Povabila na pogovor v Premogovnik za zaposlitev nisem pričakoval,

ce bo spoznaval različna delovišča, želi pa si delati kot dežurni električar v jami. »Moj prvi cilj je, da obnovim znanje in da lahko čim prej začnem samostojno opravljati svoje delo. Električar me je zanimala od malega.

Poleg tega pa se bom moral navaditi na jamske razmere, ki sem jih že malo pozabil. Mislim predvsem na izmensko delo pa tudi na delovne razmere. Moral se bom zaščititi pred prepihom, mrazom,« je povedal.

Božo Sitar: »Sodelavci ne morejo verjeti, da sem pripravnik, mene pa to nič ne moti.«

Požar zadimil območje Prelog

Eksplozija in požar v plinski postaji v Prelogah, ki sta povzročila še okvaro kanalizacije, ter požar v skladišču lepil v delavnici zaščitnih sredstev HTZ IP so 21. oktobra dodobra zaposlili gasilce, vzdrževalce, strokovnjake ERICa, ter vzbudili budno spremljanje izrednih dogodkov vodilnih v HTZ IP.

Šlo je, na srečo, za taktično vajo, ki smo jo v Premogovniku in HTZ IP pripravili v oktobru, mesecu požarne varnosti. Vajo so pripravili in organizirali v skladu s svojim letnim načrtom dela člani Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva (PIGD) Premogovnik Velenje in Prostovoljnega gasilskega društva Velenje s poklicnim jedrom (PGD), delovali pa so v skladu z načrti simulacij izrednih razmer in načrti ukrepov v izrednih razmerah.

V vaji so, seveda, hoteli preveriti še marsikaj drugega. Tako so preverjali delovanje gasilske enote Premogovnika Velenje, PGD Pesje in PGD Velenje ob eksploziji in požaru, usposabljali vodjo intervencije za poveljevanje in vodenje intervencij pri gašenju požara, spoznavali opremo gasilskih enot, objekte plinske postaje in delavnice HTZ IP, preizkusili hidrantsno omrežje v okolici plinske postaje ter preverjali usposobljenost varnostnikov HTZ IP in sistem obveščanja odgovornih oseb v primeru izrednih razmer.

Kaj se je torej zgodilo?

Okoli 16. ure je v plinski postaji Premogovnika Velenje na območju Prelog prišlo do eksplozije, ki je povzročila požar.

Dežurni premogovnika je o dogodku takoj obvestil pristojne v podjetju HTZ IP ter poklical na pomoč PGD Velenje in enoto PIGD Premogovnika. Hkrati so v podjetju pričeli ukrepati skladno s Planii ukrepov v izrednih razmerah.

Dežurni električar je izklopil električni tok na območju plinske postaje. Ugotovljeno je bilo, da v času eksplozije v prostoru ni bilo zaposlenih, ker pa je zaradi požara obstajala možnost razširitve le-tega na sosednje objekte, so zaposlene iz njih umaknili, gasilci pa so poleg gorečega poslopja s hla-

Po tem, ko so gasilci pričeli z gašenjem požara v plinski postaji (zgoraj), je zagorelo v skladišču lepil ob delavnici zaščitnih sredstev (spodaj).

jenjem zavarovali tudi sosednje objekte.

Kot so ugotovili kasneje, pa je zaradi eksplozije prišlo tudi do poškodb na fekalni kanalizaciji. Vsebina kanalizacije je pričela iztekati v meteorno kanalizacijo in po njej v reko Pako.

Ob tej ugotovitvi so na pomoč pokli-

cali novo enoto PGD Velenje, in sicer z vozilom, opremljenim za ravnanje z nevarnimi snovmi.

Gasilci so v iztok meteorne kanalizacije v reko Pako vstavili gumijast čep za tesnjenje kanalizacije in tako preprečili iztekanje odplak v reko. O dogodku so obvestili tudi Inštitut za eko-

loške raziskave ERICo, ki je poskrbel za odvzem vzorcev pomešane kanalizacijske vode.

Hkrati je nekaj po 16. uri v skladišču lepil ob delavnici zaščitnih sredstev podjetja HTZ IP na območju Prelog prišlo do požara. Dogodek so zabeležili javljalniki požara, nameščeni pri vratarju.

Ta je o dogodku takoj obvestil dežurnega Premogovnika Velenje, ki je ob-

gasilci poleg gorečega poslopja s hlajenjem zavarovali tudi sosednje objekte.

Kako hitro preprečiti najhujše

Vajo so med drugim spremljali predsednik PIGD Premogovnik Velenje Samo Žolger, vodja VPD Boris Potrč, referenta službe VPD Milorad Šikman in Dušan Reberčnik, direktor

li tudi raport.

Sam pa je dogajanje komentiral takole: »V plinski postaji, ki se nahaja poleg delavnic Remont 1 in nasproti žage in silosa za žagovino PLP, so trije zelo nevarni plini, kisik, acetilen in ogljikov dioksid. Zato obstaja zelo velika nevarnost eksplozije.

Z vajo smo preverili, kako hitro lahko preprečimo najhujše. Poskušali smo evakuirati zaposlene v neposredni bli-

Strokovnjaki ERICa so vzeli vzorec kanalizacijske vode (zgoraj), medtem ko so delavci komunalne službe HTZ izčrpali odvečno vodo (spodaj).

vestil pristojne v podjetju ter poklical na pomoč PGD Pesje.

Gasilska enota je na mesto dogodka pripeljala v nekaj minutah in pričela z gašenjem. Ugotovljeno je bilo, da v skladišču lepil ni zaposlenih, ker pa je zaradi požara obstajala možnost razširitve le-tega na sosednje objekte, so

HTZ IP Franc Druks, tehnični direktor Stanko Zagoršek, vodja PC SPV Stane Čas ter odgovorni za ekologijo v HTZ IP Staška Velikonja in v Premogovniku Velenje Irena Podgoršek. Posebej budno je bilo oko **Stanka Zagorška**, ki so mu gasilci med vajo poročali o dogajanju in na koncu poda-

Poveljnik PIGD je o dogajanju poročal Stanku Zagoršku in Samu Žolgerju.

žini objekta, to je v remontni delavnici 1, in zaščiti objekt pred požarom. Ekipe obeh gasilskih društev so v vaji preverile možne dostope do objekta in nato zelo hitro ukrepale.

Takšne taktične vaje so vedno dobrodošle in zelo koristne, ne le za gasilske enote, temveč tudi za odgovorne v podjetju, in to iz več razlogov: da se usposobimo za ravnanje v izrednih razmerah, da preverimo naše načrtovane postopke ravnanja v teh razmerah, da spoznamo objekte, kjer je verjetnost za nastanek izrednih razmer večja, ter da na osnovi ugotovitev v vaji ukrepamo oziroma dopolnimo predpisane postopke ravnanja, če ugotovimo, da so nepopolni ali napačni.«

Temu tudi bo tako. Vsi sodelujoči v vaji bodo namreč pripravili analizo svojega ravnanja v primeru izrednih razmer, kot jih je predvidela letošnja taktična vaja, ter preverili pripravljene dokumente za ravnanje v izrednih razmerah.

Diana Janežič

Gasilci so dobro usposobljeni in opremljeni

Gasilci v oktobru, mesecu požarne varnosti, posebej pozorno preverijo svojo usposobljenost in opremljenost, njihove aktivnosti pa so v oktobru namenjene tudi ozaveščanju prebivalstva o možnih nevarnostih.

Člani Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnik Velenje (PIGD) so 21. oktobra sodelovali v taktični vaji, katere predpostavka je bila eksplozija v plinski postaji, požar na tem objektu in poškodba kanalizacije ter požar v skladišču lepil delavnice zaščitnih sredstev v HTZ IP.

Predsednik PIGD **Samo Žolger** ocenjuje, da je bilo njihovo ukrepanje v tej vaji uspešno. Poleg preverjanja svoje usposobljenosti želijo s podobnimi vajami ozaveščati tudi sodelavce o nevarnosti požarov in njihovih negativnih posledicah, ki so v večjih industrijskih obratih lahko zelo velike, ne le glede materialne škode, temveč tudi škode za zaposlene.

»Letošnja vaja je bila široko zastavljena, zasnovana pa v skladu s plani ukrepov v izrednih razmerah. Taktične vaje organiziramo zadnjih pet let, vanje pa vključujemo naše člane, poklicno jedro PGD Velenje, člane sosednjih gasilskih društev ter zaposlene v objektih, kjer je predvidena nevarnost.

Te vaje so vedno tudi priložnost, da ugotovimo morebitne pomanjkljivosti bodisi glede organizacije, opreme, naše usposobljenosti za ravnanje v izrednih razmerah, ustreznosti internih predpisov, usklajenosti delovanja s službami in institucijami, ki v takšnih primerih sodelujejo... Vse to bomo v nekaj dneh analizirali in pripravili poročilo,« je po vaji povedal Žolger.

Na srečo imajo zadnja leta naši gasilci malo intervencij. Eno so izvedli v začetku oktobra, ko je prišlo do manjšega ognja premoga in premogovega prahu na objektu 300 v DIK Pesje, vendar so nevarni dogodek do prihoda PGD Velenje in PIGD že obvladali zaposleni. Pomoč gasilcev torej ni bila potrebna, so pa ob dogodku preverili delovanje obveščanja in ugotovili, da dobro deluje.

Kadar pa pride do požara večjih raz-

Samo Žolger

sežnosti, vedno sodeluje več gasilskih društev, tako zaradi potrebnega večjega števila gasilcev kot primerne opreme. Člani našega PIGD s sosednjimi gasilskimi društvi dobro sodelujejo.

Samo Žolger pravi: »Naše društvo je prostovoljno in industrijsko, kar veliko pove. Člani našega društva so redno zaposleni v podjetju in so zgolj prostovoljni gasilci. Zakon o varstvu pred požari in Zakon o gasilstvu pa predpisujeta, da mora podjetje, ki ima več kot 500 zaposlenih in ima opravka z nevarnimi snovmi, imeti gasilsko enoto.

Naše PIGD ima dolgoletno tradicijo, za večjo učinkovitost delovanja pa je uprava Premogovnika Velenje že pred leti sklenila pogodbo o sodelovanju oziroma interveniranju v nevarnih dogodkih s poklicnim jedrom PGD Velenje. Torej dežurni premogovnika ob izrednih razmerah najprej pokliče PGD Velenje, njihovo poklicno jedro pa prek regijskega centra obvešča našo in druge enote, če je potrebno.

Sodelovanje med nami, poklicnim jedrom PGD Velenje in sosednjimi PGD je zelo dobro, skupaj se usposabljam. Na našem območju je PIGD Premogovnik Velenje edino industrijsko gasilsko društvo, v Gorenju imajo po velikem požaru v Galvani sedaj poklicno jedro.«

Sicer pa PIGD deluje na več področjih. Redno vadijo, preverjajo svojo usposobljenost za ravnanje z gasilsko opremo in za ukrepanje v nevarnih dogodkih, se izobražujejo, ne zamarjajo pa tudi tekmovalnega in družabnega delovanja društva.

Samo Žolger: »Največ nalog je operativne narave. Letos opravljamo preventivne preglede vseh objektov na površini v skladu z navodili službe VPD, vsak četrtek imamo vaje desetih glede uporabe gasilske opreme in poznavanja gasilske tehnike, izvajamo požarne straže na objektih poslovnega sistema ter na prireditvah v sklopu poslovnega sistema. Operativni vodje in vodje desetih se redno udeležujejo izobraževanj, organiziranih v centru na Igu.

Pomemben del našega delovanja pa so tudi tekmovanja in družabna srečanja. Letos smo sodelovali na 34. srečanju GERES, to je srečanje gasilskih enot rudnikov in energetikov Slovenije. Bil je v Sečovljah, naši članski A in B desetini pa sta zasedli 2. mesti.

19. oktobra smo sodelovali na regijskem tekmovanju gasilskih enot in naša članska B desetina je osvojila 1. mesto ter se uvrstila na državno tekmovanje. Mlajša desetina pa, žal, ni bila tako uspešna.«

Samo Žolger ocenjuje, da je premogovniško PIGD dobro opremljeno in usposobljeno in da je za zagotavljanje varnosti v podjetju nujno potrebno. »Ko gre zares, smo gasilci zelo učinkoviti!« zagotavlja Žolger.

Velike potrebe BiH po modernizaciji energetike

Bosna in Hercegovina ima velike zmogljivosti za pridobivanje premoga in električne energije, vendar so njeni premogovniški in energetski objekti slabo opremljeni. To je priložnost tudi za naše podjetje HTZ IP.

»Naši stiki s Federacijo Bosne in Hercegovine po vojni trajajo že tri leta. Na tem trgu pa zdaleč nismo edini, kajti cela Evropa vidi v tržišču z okoli 4 milijoni prebivalcev in v povojni obnovi BiH priložnosti zase,« je povedal direktor HTZ IP Franc Druks, ki se je s komercialistom podjetja Janezom Arličem 3. oktobra vrnil z enotedenskega poslovnega obiska v BiH.

Obiskala sta vse največje oziroma pomembne premogovnike v BiH ter ZEPS, to je gospodarski sejem v Zenici.

»Našemu podjetju je še bližje dejstvo, da je Bosna ena od redkih držav, ki je v oskrbi z električno energijo samozadostna oziroma ima celo presežke električne energije. Letos naj bi je izvozila kar 48 odstotkov.

Vzrok za to je na eni strani sorazmerno nizka poraba, saj se industrija le počasi obnavlja, na drugi strani pa je bila BiH tudi v bivši Jugoslaviji energetsko razvita država. Za to izkorišča ogromne zaloge premoga, ima pa tudi velike zmogljivosti termoelektrarn,« je povedal Druks.

Seveda pa je BiH energetsko razvita v smislu zmogljivosti, slabše pa glede opremljenosti in produktivnosti, kajti pri tem je vojna pustila veliko posledic. V bosanskih premogovnikih se srečujejo na eni strani z zelo slabo opremljenostjo in na drugi strani z veliko zaposlenostjo. Sorazmerno visoka je produktivnost v premogovnikih z dnevnim kopom, v premogovnikih s podzemnim pridobivanjem premoga pa je nižja.

»Poleg Premogovnika Velenje se v projekte obnove premogovniškega sistema v BiH vključuje tudi HTZ IP. Za nas je to zelo zanimiv trg, vanj vlagamo in računamo s pomembnim delom našega prihodka,« trdi Druks.

Franc Druks in Janez Arlič sta obiskala Tuzlanski bazen, kamor spadajo rudniki Šikulje, Kreka in Dubrava,

Dnevni kop največjega in najmodernejšega bosanskega premogovnika Dubrava.

ter premogovnike rjavega premoga Đurdevik, Banovići, Zenica, Bila Travnik, Kakanj in Breza. Na tej poti ju je spremljal Rešid Klepo, direktor Valbiha, to je podjetja, s katerim ima HTZ IP sklenjeno pogodbo o zastopanju na bosanskem tržišču.

Kot je povedal Druks, so v nekaterih podjetjih z njihovimi vodilnimi vzpostavili prvi stik, v večini pa so nadaljevali že tradicionalne poslovne stike.

»V prvem primeru smo se predstavili drug drugemu, izmenjali informacije, v drugem primeru, kot na primer v Zenici, Brezi in Kakanju, pa smo se pogovarjali o nadaljevanju konkretnih poslov. V Rudniku Zenica smo se, na primer, dogovarjali o končanju remonta njihovega kombajna, v Rudniku Breza pa o realizaciji ponudbe za transporterje.

Poudariti moram, da je obnavljanje bosanskih premogovnikov v veliki meri odvisno od tujih kreditov in donacij. Premogovniki imajo namreč dva velika problema: niso še lastninje-

ni in so v slabem ekonomskem položaju, poleg tega ni tesnejše poslovne povezave med njimi in elektrogospodarstvom BiH.

Zato smo med našimi razgovori predstavili tudi našo povezanost v Holding Slovenske elektrarne, kar so naši sogovorniki ocenili kot dobro potezo, in njegovo delovanje.

Precej so jih zanimale tudi naše izkušnje s prestrukturiranjem Premogovnika Velenje in poslovnega sistema. Razveseljivo je, da Premogovnik Velenje ljudje iz rudarskega okolja v Bosni dobro poznajo, bolj pa sva morala predstaviti podjetje HTZ IP.

Seveda, tudi v BiH velja sistem javnih naročil, razpisov, tako da si je posel mogoče zagotoviti le v mednarodni konkurenci, in tudi pri manjših poslih gre za izbiro med več ponudniki.

To pomeni, da bo na tem trgu treba trdo delati in da noben posel ne bo prišel sam od sebe,« je sklenil Franc Druks.

Vodstvo mora biti motor projekta

»HTZ IP mora postati sodobno podjetje, če hoče preživeti na trgu,« pravi direktor podjetja Franc Druks. Eden od načinov oziroma orodij, da se spremeni, napreduje, je tudi metoda 20 ključev. Naslednja faza uvajanja te metode je bilo izobraževanje v treh sklopih za vodje delovnih skupin.

»Pri vodjih skupin ne gre za linijske vodje, temveč enake med enakimi, torej sodelavce v delovnih skupinah, ki so imenovani za vodje,« je povedal **Peter Hudournik**, vodja Tehnične službe in koordinator projekta.

Na omenjenem izobraževanju konec septembra in v začetku oktobra so se vodje delovnih skupin na prvem predavanju seznanili z metodo 20 ključev, s ključi 1, 2 in 3, to je tistimi, ki so jih že začeli uvajati v podjetje, rezultati prvega ocenjevanja, s timskim vodenjem, s ciljnim vodenjem in postavljanjem kazalcev, s strateškimi cilji, predstavljenih pa jim je bilo tudi sedem orodij in proces stalnih izboljšav. Te vsebina sta predstavila **Lojze Tomažič**, zunanji sodelavec svetovalne hiše Deloitte&Touche, ter **Peter Hudournik**.

Sledila je delavnica o timskem delu in komuniciranju, ki jo je vodila zasebna učiteljica **Zlatka Jambrovič**. Peter Hudournik daje znanju o komuniciranju velik pomen za uspešnost uvajanja metode 20 ključev in nasploh za uspešno delovanje podjetja: »Predavateljica je poudarila pomen dvostranske komunikacije in predstavila načine komuniciranja, da se izognemo kratkim stikom.

Njeno predavanje je bilo tudi zelo zanimivo, predvsem tisti del, v katerem smo analizirali kaj cenimo in česa ne cenimo pri drugih, kaj cenimo in česa ne cenimo pri sebi.

Izvedeli smo, da je komuniciranje celota odnosov do drugih, do sebe, in to besedno in nebesedno komuniciranje. Komuniciranje je kot dihanje: vdihnemo, zadržimo sapo in izdihnemo. Tako tudi informacije sprejemamo, jih predelamo in oddamo svojo informacijo.«

Tretji sklop izobraževanja je bil praktičen; Lojze Tomažič in Peter Hudournik sta namreč vodjem delovnih skupin predstavila vsebino informacijskih tabel, ki naj bi jih v naslednji fazi projekta postavili po podjetju, ter pri-

mer sestanka delovne skupine.

»Informacijske table bodo prikazovale cilje podjetja, profitnega centra in delovne skupine, aktivnosti za doseganje teh ciljev, rezultate ter sistem izvajanja izboljšav. Slednji bo zelo operativen, saj naj bi sodelavci na tablo beležili svoje ideje, predloge rešitev in uvedbo v prakso. Ta sistem bo velik korak naprej tudi pri uvajanju inovacijske dejavnosti, ker se z administrativnega nivoja spusti med sodelavce na vseh nivojih in postane zelo operativen.«

Na celotno izobraževanje je bilo povabljenih 42 sodelavcev, od tega je bilo 38 vodij delovnih skupin in 4 ključarji. Obisk je bil zelo dober, saj je manjkalo le nekaj sodelavcev, in ti iz opravičenih razlogov.

Kako Peter Hudournik komentira udeležbo in zanimanje sodelavcev za uvajanje metode 20 ključev?

»Njihova udeležba na predavanjih in v delavnicah dokazuje visoko zavedanje potrebnosti sprememb v podjetju, pripravljenost nanje in pripravljenost sodelovati pri procesu. Od sodelavcev sem dobil veliko pozitivne energije in občutek, da komaj čakajo, da začnemo spreminjati naše delovanje.

Pri tem pa bo treba doreči odnos med linijskimi vodji in ključarji ter formalnimi vodji delovne skupine, to je nadzorniki, poslovodji, vodji programov, in opredeliti njihove vloge. Načrtujemo izobraževanje tudi za linijske vodje in ključarje.«

Skupaj lahko dosežemo zastavljene cilje

Kaj pa o uvajanju metode 20 ključev menijo trije vodji delovnih skupin?

Mitja Tajnik, HTZ IP PC SIPO: »Skupina, ki jo vodim, šteje 10 sodelavcev, ki delajo v dveh izmenah. Nismo se še

sestali, saj smo vodje šele opravili izobraževanje.

Vendar delavci vseeno že vedo, da uvajamo metodo 20 ključev in nekatere stvari smo že zastavili. Tako smo v skladu s ključem 1 Čiščenje in organizacija pospravili naše delovno okolje. Moram pa poudariti, da smo tega v naši skupini bili vajeni že do sedaj. Navado imamo, da ob petkih pospravimo orodje in material, vendar smo se tega zdaj lotili bolj temeljito. Odstranili smo stroje, ki so neuporabni,

nekatero še uporabne smo shranili v skladišče. Res je namreč, da je v urejenem, pospravljenem okolju prijetneje delati, lažje najdeš orodje, material, delo je varnejše in učinkovitejše.

Je pa naša šibka točka tehnologija; morali bomo nabavljati novejša stroje in opremo, kajti za nekatera opravila imamo že zelo zastarele pripomočke. Tudi s tem

si bomo delo olajšali in ga pospešili. Menim, da je metoda 20 ključev teoretično zelo dobro zastavljen projekt. Praktično pa ga ne bo tako enostavno uvajati in rezultate bo prinesel čas. Če pa se ga bomo vsi resno lotili, če bomo sodelovali, če ga bomo podprli vsi od vrha navzdol in nasprotno, se nam v HTZ ni bati prihodnosti.

S sodelavci se dobro razumemo, fantje so dobri delavci. A vedno velja rek, da smo različni. V vsaki skupni so ljudje, ki so pesimisti, ki počasneje sprejemajo spremembe in novosti. Te bo treba še bolj pritegniti, saj moramo skupaj napredovati. Vsi moramo biti »za«.

Anja Riček, HTZ IP Strokovne službe: »Vodje delovnih skupin smo se do sedaj usposabljali na treh delavnicah. Seznanili smo se z osnovami timskega vodenja. Sem vodja skupine Strokovne službe, v njej je 15 sodelavk in so-

Udeležba sodelavcev na predavanjih in v delavnicah dokazuje visoko zavedanje potrebnosti sprememb v podjetju, pripravljenost nanje in pripravljenost sodelovati pri procesu.

delavcev iz finančne, plansko-analitiške službe in službe zaposlovanja in izobraževanja.

Skupina še ni začela z delom, vendar pa so nekatere sodelavke že seznanjene z uvajanjem metode 20 ključev. Moja naloga je sedaj, da skličem skupino in da si skupaj zastavimo cilje ter aktivnosti, kako in kdaj bomo te cilje dosegle.

Prioritetni ključ, na katerih bomo najprej delali, so 1, 2 in 3. Sem tudi ključarka ključa 1. To pomeni, da sem v skupini z drugimi ključarji tega ključa in da pripravljamo cilje in aktivnosti za ta ključ.

Ko sem se začela seznanjati z metodo 20 ključev, sem imela pomisleke, češ, kaj vpliva na uspeh podjetja pospravljeno delovno okolje! Z izobraževanjem in prebiranjem literature pa sem spoznala bistvo metode in se zdaj strinjam s njeno teorijo. Želim si, da bi znala spodbuditi sodelavce k spremembam in spremeniti njihovo mišljenje, da je uvajanje te metode potrata časa.

Pozivam sodelavce, naj ne spregledajo oglasnih tabel, ki jih bomo uvedli v podjetju, naj nanje zapisujejo svoje ideje, pripombe, kajti več ljudi več ve. S tem bodo pripomogli k doseganju zastavljenih ciljev.

Verjamem v idejo metode 20 ključev. Človek si mora postaviti cilj in stremeti k njegovemu doseganju. Metoda 20

ključev je orodje, da zastavljene cilje dosežemo. Zavedam se, da smo ljudje različni, da bomo nekateri bolj verjeli v zastavljene cilje kot drugi, nihče pa tistih, ki so za stvar, ne bi smel ovirati, jim jemati poguma, volje.

Učinki metode se ne bodo pokazali čez noč, vendar so majhni premiki vidni že sedaj. Neverjetno je, kako urejeno delovno okolje pripomore k boljšemu delovnemu vzdušju, k zadovoljstvu na delovnem mestu, pa tudi k boljšemu delu, varnosti, nižjim materialnim stroškom...

Še to bi rada rekla! Zahvaljujem se zunanjemu sodelavcu Deloitte&Touche Lojzetu Tomažiču in našemu sodelavcu Petru Hudourniku za njun trud in kvalitetno predstavljene vsebine na vseh delavnicah. Njuno navdušenje za projekt se je preneslo tudi na nas in upam, da bomo uspešni.«

Branko Smagaj, HTZ IP PC ESTO in predsednik sindikata podjetja: »Sem vodja ene od skupin v PC ESTO. V njej je okoli 15 sodelavcev. Ker smo vodje skupin šele zaključili izobraževanje, se s sodelavci v skupini še nisem sestel, bomo pa kmalu začeli delati. Sodelavci pa so z metodo 20 ključev že bili seznanjeni prek neformalnih pogovorov z nami, prek oglasnih desk in člankov v Rudarju.

Izobraževanje je bilo kratko in zanimivo. Imeli smo tudi nekaj delavnic, kjer smo spoznavali praktični del uva-

janja metode, torej kako predstaviti sodelavcem metodo, kako se pogovarjati z njimi, kako voditi sestanke delovne skupine, kako se odzivati v primeru odporov...

Ta metoda je nekaj novega in pomeni spremembe za vse sodelavce na vseh področjih in nivojih. Menim, da je uvajanje metode 20 ključev v podjetju, kjer na eni strani izdelujemo nove izdelke, na drugi strani pa opravljamo različne servise in storitve, kar zahtevno. Na nekaterih področjih se moramo pri nas na zahteve kupcev odzivati zelo hitro, tudi nenačrtovano.

Uvajanje bo po področjih zato potekalo različno, tudi rezultati bodo različni, zato bo prav, da bomo čez nekaj časa analizirali svoje delo in si postavili nove naloge.

Menim, da bomo morali več delati pri ključu, ki govori o oskrbi z rezervnimi deli, materiali. Če bomo hkrati izboljšali tudi komuniciranje na vseh nivojih, bomo uspešni.

Ker sem tudi predsednik sindikata HTZ IP, naj še povem, da sindikat do sedaj na svojih sejah še ni posebej razpravljal o tem projektu, prav gotovo pa podpiramo vsak projekt, ki pomeni izboljšanje delovnih razmer sodelavcev in boljše poslovanje podjetja. Bomo pa na eno od prihodnjih sej uvrstili tudi to vsebino in zbrali pripombe sodelavcev.«

Diana Janežič

Mitja Tajnik: »Menim, da je metoda 20 ključev teoretično zelo dobro zastavljen projekt. Praktično pa ga ne bo tako enostavno uvajati in rezultate bo prinesel čas.«

Anja Riček: »Pozivam sodelavce, naj ne spregledajo oglasnih tabel, ki jih bomo uvedli v podjetju, naj nanje zapisujejo svoje ideje, pripombe, kajti več ljudi več ve.«

Branko Smagaj: »Pri sindikatu podpiramo vsak projekt, ki pomeni izboljšanje delovnih razmer sodelavcev in boljše poslovanje podjetja.«

Gost, d.o.o., mora povečevati prihodek in kvaliteto storitev

Leto 2002 je bilo za Gost eno najtežjih poslovnih let. Zato so lani s sodelovanjem vseh zaposlenih, vodstva sindikata in podjetja sprejeli korektivne in restriktivne ukrepe in jih izpeljali do konca leta. Temeljito so se lotili dezinvestiranja poslovno nepotrebnih sredstev in obvladovanja stroškov.

Pri tem so bili tako uspešni in optimistični, da so v letošnji delovni načrt zapisali, da bodo leto 2003 končali s pozitivnim poslovnim rezultatom. Podatki o poslovanju za devet mesecev letos kažejo, da jim bo to tudi uspešno; imajo okoli 5 milijonov SIT dobička, pozitivno pa bodo sklenili tudi leto 2003.

O poslovanju in načrtih Gosta smo se pogovarjali z direktorjem podjetja mag. **Vladimirjem Malenkovičem**.

Rudar: »Kako torej posluje Gost letos?«

Malenkovič: »Osnovni problem Gosta ni več tekoče poslovanje, saj je to bilo v vseh mesecih pozitivno, ampak velike obremenitve iz preteklosti, za poplačilo katerih je moralo podjetje lani in letos nameniti precej sredstev.

Na eni strani smo torej zadovoljni, da smo dosegli takšen uspeh, na drugi strani pa sta pomembna dva dejavnika: tak uspeh smo dosegli zaradi dezinvestiranja poslovno nepotrebnih sredstev in zaradi zaokroženega sistema obvladovanja stroškov.

V naslednji fazi pa nas čakajo zahtevne naloge. Intenzivno moramo povečevati prihodke, saj se bo sicer slaba situacija v nekaj letih ponovila. Naša perspektiva je v širjenju delovanja izven poslovnega sistema, večanju prihodkov in doseganju boljšega rezultata poslovanja.«

Rudar: »Kakšne investicije načrtujete v prihodnje?«

Malenkovič: »Povečevanje prihodka načrtujemo v dveh smereh delovanja: okrepiti se moramo kadrovske in investirati v opremo, objekte.

Kadrovska problematika je pri nas pereča. Nivo znanja v podjetju ni takšen, kot bi moral biti, na drugi strani pa smo staro podjetje, saj je povprečna starost zaposlenih 43 let. Izobraževa-

nje in pomlajevanje kadra sta zahtevni nalogi, tudi zato, ker v sistemu izobraževanja rezultatov ni pričakovati v kratkem času in ker kvalitetnega gostinskega kadra na trgu primanjkuje.

V Gostu zadnjih 10 let ni potekal normalni investicijski cikel. Naša oprema je v slabem stanju. Obnove sta potrebni kuhinji v Prelogah in v restavraciji Jezero, vozni park... Lani smo začeli z investicijami in posodobili polovico voznega parka, kupili smo namreč tovornjake hladilnike.

V januarju oziroma februarju 2004 bomo začeli s prenovami kuhinj, in sicer naj bi najprej prenovili centralno kuhinjo v Prelogah, potem pa še v restavraciji Jezero.«

Rudar: »Poleg lokalov, ki jih imate v Velenju, ste tudi najemnik hotela Barbara v Fiesi in v vili Široko, ki je bila nekaj časa zaprta. Kakšne načrte imate v teh dveh objektih?«

Malenkovič: »Hotel Barbara iz leta v leto dosega boljše rezultate in v njem poslujemo z dobičkom. Vsi kazalci kažejo, da si je izbral svoje mesto na slovenski obali. To kažejo, na primer, tudi javne objave seznamov hotelov na obali, ki so v letu dni napredovali, in med njimi je tudi naš hotel.

Seveda popolnoma zadovoljni nismo, kar tudi ne smemo biti. Hotel bi morali intenzivneje tržiti ter še izboljšati odnos osebja do gostov, da bi se ti res počutili kot kralji, na drugi strani pa kot doma. Prav majhnost, domačnost hotela in njegova lega v mirnem zalivu so njegove konkurenčne prednosti.

Skupaj z lastnikom hotela, Premogovnikom Velenje, načrtujemo širjenje hotela, vendar še nismo sklenili nič dokončnega.

Povsem druga zgodba je Vila Široko, ki je po svoji naravi protokolarni objekt in njegovo vsakodnevno delo-

Vladimir Malenkovič

vanje ni rentabilno. Lani smo se odločili, da ga odpiramo le ob posebnih priložnostih – porokah, izobraževanjih, prireditvah - vendar je takšna odločitev imela tudi negativne posledice. Okoli njega so se namreč začela dogajati kriminalna dejanja, ki so škodovala objektu in njegovemu ugledu.

Na podlagi dogovora med nami, Premogovnikom Velenje in TE Šoštanj smo opravili nekatera nujna vzdrževalna dela in se odločili, da vilo znova usposobimo za vsakodnevno obratovanje, tudi za ceno nerentabilnega poslovanja.

Vzdrževalna dela bodo do konca oktobra končana in sredi novembra naj bi bila Vila Široko znova na voljo gostom vsak dan.«

Rudar: »V sklopu projekta Golte so omenjali vaše podjetje kot gostinskega ponudnika v prenovljenem hotelu, prav tako v novem hotelu Benda v Mozirju. Kako ste se odločili glede teh ponudb?«

Malenkovič: »Perspektiva podjetja

Prazna vreča ne stoji pokonci.

Gost je tudi v nekaterih programih, ki sedaj niso nosilni, so pa pomembni. Tak primer je turizem in taka primera sta projekta Golte in TRC Jezero. V projekt Golte smo že vključeni, in sicer z marketinško funkcijo in z našo turistično agencijo pri trženju letošnje zimske smučarske sezone.

V zvezi z našim sodelovanjem z gostinskimi storitvami v hotelu na Golteh smo imeli veliko razgovorov. Podjetje Golte d.o.o. je tik pred registracijo, imenovani so že bili direktor in drugi člani vodstva. Zaradi boljšega nadzora kvalitete storitev menim, da mora imeti družba Golte gostinstvo pod svojim okriljem.

Glede na prej povedano v zvezi s kadrovsko problematiko Gosta in načrtovanimi investicijami se prav tako ne vidimo kot ponudniki gostinskih storitev v hotelu Benda.

Pa tudi! Podjetje Gost vidi svojo strateško usmeritev na področju, kjer je lahko konkurenčno, to je pri nujenju organizirane prehrane.«

Rudar: »Organizirano prehrano nudite tudi v Premogovniku Velenje, kjer pa so v zadnjem času zaposleni imeli veliko pripomb na kakovost malice. Z njimi ste seznanjeni tudi prek sestanka z vodstvom sindikata. Kako komentirate te pripombe vaših odjemalcev?«

Malenkovič: »Segment organizirane prehrane je, kot sem že rekel, za nas najpomembnejši, saj nam prinaša kar 45 odstotkov prihodkov. Izvajamo ga v Premogovniku Velenje, Šolskem centru Velenje in še v nekaterih podjetjih.

Res smo v zadnjem času dobili precej pritožb iz Premogovnika Velenje. Vsako pritožbo je treba resno obra-

vnovati, ugotoviti dejansko stanje in ukrepati. Moja želja in želja vseh mojih sodelavcev je namreč, da zagotovimo kar največjo kakovost prehrane in naših storitev. Ali so pritožbe upravičene ali ne? Zagotovo delamo napake in nekatere stvari moramo temeljito popraviti. Vendar pa bi rad najprej ugotovil, kaj je res in katere stvari je treba rešiti najprej. Moj moto je, da ima kupec vedno prav. Zato tudi verjamem, da imajo naši odjemalci pri kritiki malic v nekaterih primerih prav. Rekel sem že, da se zavedamo potrebnosti obnove kuhinje v Prelogah in iz tega izhajajo nekatere težave.

V nekaterih primerih pa sem prepričan, da nimajo prav oziroma bi nam morali svoje trditve dokazati, in to takrat, ko ugotovijo nepravilnost, ne kasneje, ko je ni več moč dokazati ne z njihove ne z naše strani.

Imeli smo že sestanek z vodstvom sindikata Premogovnika Velenje, na katerem smo se zelo odkrito pogovarjali. Sam sem dal več predlogov za rešitev situacije, in sicer ustanovitev mešane komisije, obisk inšpekcije in pregled vzorcev hrane. Dogovorili smo se, da dobi predsednik komisije za prehrano pri sindikatu večja pooblastila za nadzor nad organizirano prehrano in izvaja stalni monitoring malic, v Gostu pa bomo naredili temeljito analizo, da bi ugotovili, kje so naše napake in kako lahko čim prej izboljšamo stanje.

Prepričan sem, da lahko višjo kakovost naših storitev dosežemo tudi z večjim sodelovanjem med nami in Premogovnikom Velenje. V našem interesu je, da imamo zadovoljne uporabnike naših storitev.«

Diana Janežič

Slovenian incoming workshop – SIW 2003

V Termah Čatež je od 16. do 18. oktobra potekala že 6. Slovenska turistična borza. Letošnji odziv na povabila na Slovenian Incoming Workshop 2003 je bil zelo dober. Prijavila so se kar 102 slovenska podjetja ter 149 tujih podjetij iz 20. držav.

Poleg evropskih držav so bili na turistični borzi prisotni tudi predstavniki Izraela, Indije, Rusije in Združenih držav Amerike. Okoli 40 odstotkov partnerjev se omenjenega dogodka še nikoli ni udeležilo in še razmišljajo o uvrstitvi Slovenije v svoje turistične programe.

V četrtek, 16. oktobra, je potekal spoznavni večer za tuje in domače udeležence SIW-a v Tropskem vrtu hotela Toplice. Najpomembnejši del za vse udeležence pa je bil petek, 17. oktobra. Najprej sta v preddverju Termalne riviere potekala svečano odprtje borze in predstavitev slovenske turistične ponudbe, prav tako je bil ta dan namenjen novinarski konferenci za slovenske novinarje. Cel dan je potekala delavnica z namenom, da bi se posamezni predstavniki lahko dogovorili o morebitnem sodelovanju ter predstavili svojo ponudbo.

Na letošnji Slovenski turistični borzi je sodelovalo tudi podjetje GOST d.o.o. Svojo predstavitev je namenilo predvsem promociji hotela Barbara v Fiesi ter ponudbi adrenalinskega turizma v Šaleški in Savinjski dolini, poleg tega pa je predstavitev vključevala tudi zaočkroženo turistično ponudbo naše doline. Zaključek delavnice je bil zvečer v gradu Brežice, ki je bil namenjen bolj neformalnemu delu srečanja.

V soboto, 18. oktobra, je bil organiziran enodnevni izlet za tuje udeležence, prav tako pa so bili ti povabljeni na tridnevno študijsko potovanje po Sloveniji. To potovanje je bilo namenjeno predstavitvi slovenske turistične ponudbe na temo termalnih in vinskih izvirov Slovenije in obiskom Bizeljskega, zdravilišča Rogaška Slatina, Ptuja, Jeruzalema, zdravilišča Moravske toplice, zdravilišča Radenci, Maribora, Slovenskih Konjic, športno-termalnega centra Zreče, Logarske doline, Celja in Zdravilišča Laško.

Udeleženci smo se poslovili z željo, da se zopet srečamo naslednje leto na 7. Slovenski turistični borzi.

Metka Marič

Določanje kloramfenikola v laboratoriju inštituta ERICo

Direktor Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje mag. Franc Avberšek je v četrtek, 2. oktobra 2003, sklical tiskovno konferenco. K temu ga je navedla informacija o nakupu tekočinskega kromatografa in masnega spektrometra za Veterinarsko fakulteto v Ljubljani.

Gre za enako aparaturo, kot jo je pred meseci nabavil inštitut ERICo. Mag. Avberšek je prepričan, da gre v tem primeru vsaj za še eno zgodbo o neracionalni porabi denarja v naši državi, ki jo javnost mora in ima pravico izvedeti.

Na tiskovni konferenci so zbranim novinarjem na vprašanja poleg direktorja Avberška odgovarjali še pomočnica direktorja in vodja oddelka za raziskovalno dejavnost dr. Cvetka Ribarič Lasnik ter namestnika vodje laboratorija Klara Orešnik, univ. dipl. kem., in Andrej Glinšek, univ. dipl. kem.

Povedali so, da v laboratoriju inštituta ERICo izvajajo analize kloramfenikola v mleku in mlečnih izdelkih z metodo LC-MS/MS (tekočinska kromatografija, sklopljena z masno spektrometrijo). Ta za razliko od hitrih testov omogoča, da lahko prisotnost kloramfenikola v vzorcu nedvoumno potrdijo ali sum ovržejo, aparatura pa ima tudi izredno nizko mejo zaznavnosti.

Prav takšno opremo imajo laboratoriji na Nizozemskem in v Italiji, ki opravljajo potrditvene teste za kloramfenikol, pri nas pa so jo pred inštitutom ERICo imeli le v Leku in Krki, vendar jo tam uporabljajo izključno za lastne potrebe. Inštitut za ekološke raziskave ERICo Velenje je torej tovrstno opremo z namenom, da odgovori na slovenske potrebe in ponudi enako kvalitetne analize, kot jih opravljajo v tujini, doma in po nižji ceni, nabavil prvi v Sloveniji in v celoti z lastnimi sredstvi.

Ob letošnjem dnevu Zemlje, 22. aprila, so svečano odprli nove prostore z opremo za organsko analitiko (HPLC, masni spektrometer, sistemi za pripravo vzorcev) in maja je usposobljena skupina raziskovalcev pričela z uvajanjem metode za določevanje kloramfenikola v mleku in mlečnih izdelkih. 27. in 28. maja so uspešno prestali presojo Slovenske akreditacije, junija pa so opravili prve analize za naročnike, ki jim zadostujejo meritve z neakreditirano

metodo. Prav tako od junija ves čas opravljajo meritve, ki so potrebne za validacijo metode, ki bo uradno potrjena v novembru.

Validacija metode za določevanje kloramfenikola v mleku in mlečnih izdelkih, ki je zahteven in dolgotrajen proces, je torej skoraj zaključena. Potrebni so bili okoli 3000 analiz na skoraj 1000 vzorcih in zaposlenim v laboratoriju ERICo jih je uspelo opraviti skoraj v (tudi za evropske razmere) rekordnem času.

Ambicije inštituta ERICo pa se na področju organske analitike ne končajo pri kloramfenikolu. Intenzivno uvajajo tudi metode za analizo drugih pomembnih organskih substanc, ki se nahajajo v okolju ali v živilih (hormoni, pesticidi, ostanke zdravil ...).

Na omenjeni tiskovni konferenci je direktor inštituta mag. Franc Avberšek podal tudi izjavo za javnost: »Po tem, ko nas kljub naši pisno izraženi želji ni sprejel minister But, nas je v začetku junija sprejela državna sekretarka dr. Vida Čadonič Špelič. Na sestanku na ministrstvu v Ljubljani je bil prisoten tudi dekan Veterinarske fakultete prof. dr. Milan Pogačnik, ki nam je razložil, da analize kloramfenikola sploh niso tako potrebne, kot mislimo mi, in da Slovenija rabi le nekaj deset analiz letno, na nivoju natančnosti, ki ga ponujamo v ERICu.

Povedal nam je tudi, da je naša cena (30.000 SIT na analizo) previsoka. Seveda smo bili nad takšnim obratom presenečeni, saj smo iz informacij v medijih izvedeli, da bo za analize kloramfenikola potrebnih nekaj sto milijonov tolarjev letno.

Ocena gospoda Pogačnika nas je nemalo presenetila, prav tako kot tudi njegov izrazito tržni odnos do našega inštituta.

Še bolj pa smo bili presenečeni, ko smo v Uradnem listu RS (št. 92 / 26.9.2003) prebrali, da Veterinarska fakulteta (ki je prepričana, da potreb po analizah ni in je odklonila ponujeno sodelovanje – skupno

raziskovanje na naši aparaturi) nabavlja opremo, ki je po vseh lastnostih povsem enaka tisti, ki jo imamo na našem inštitutu.

Razočarani smo. Kljub temu, da so nas polna usta regionalizma, se denar še naprej usmerja v ljubljanske institucije. Zato nas niti ne preseneča podatek, da je država v lanskem letu raziskovalnim institucijam Savinjske statistične regije namenila manj kot 1% denarja, ki ga daje za raziskovalno dejavnost.

Ko smo se prijaviли za dodelitev državnih sredstev, smo bili kljub dobremu programu odklonjeni, zato smo naložbo izvedli sami. V opremo smo investirali približno 100 milijonov SIT, prišteti pa moramo še stroške kreditov, izobraževanja in akreditiranja (približno 70 milijonov SIT).

Če bi država kupila takšno aparaturo za izobraževalne namene, bi bilo to še razumljivo, vendar bi bila v tem primeru do aparature upravičena Fakulteta za kemijo, saj smo v vseh evropskih laboratorijih videli, da tovrstne analize opravljajo kemiki in ne veterinarji. Tudi pri nas je tako.

Ne nasprotujemo konkurenci, nasprotujemo pa monopolu, ki ga imajo nekatere državne institucije. Končno tudi ERICo prispeva letno v državno blagajno prek 150 milijonov SIT. Še vedno smo prepričani, da je prava pot sodelovanje, ki smo ga z nekaterimi drugimi fakultetami že vzpostavili, ali pa še boljše - mreža laboratorijev, ki bo lahko racionalno in optimalno reševala vse probleme.

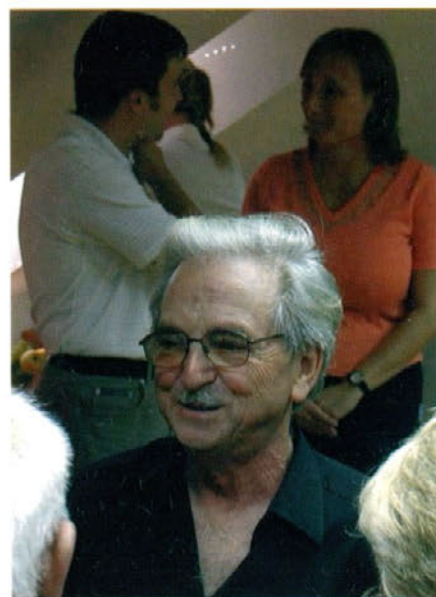
V vsakem trenutku, 24 ur na dan, smo se pripravljani pogovarjati o sodelovanju. Do sedaj smo prosili, od zdaj naprej pa bomo čakali na poziv.«

Mojca Ževart

Akvareli Jožeta Hohkrauta

Ideja o priložnostnem razstavišču v prostorih inštituta ERICo je dobro zaživela. 3. oktobra so odprli že četrto razstavo. Tokrat se s svojimi slikarskimi deli predstavlja dolgoletni sodelavec Premogovnika Velenje Jože Hohkraut. Njegove slike si lahko do decembra v inštitutu ERICo na Starem jašku ogledate vsak delovni dan med 8. in 16. uro.

Ko smo Jožeta Hohkrauta vprašali po slikarskih začetkih, nam je kot zanimivost povedal, da ima tudi za njegovo umetniško udejstvovanje, tako kot pri našem prejšnjem razstavljalcu Ivanu Kolarju, precej zaslug sodelavec Leopold Robar.

Ta ga je nagovoril, da se je Hohkraut, ki se je pred tem že občasno ukvarjal z likovnim izražanjem (predvsem s tehnično risbo, izdelal pa je, na primer, tudi logotip za časopis Velenjski rudar in oblikoval stenčas v prezivnici), včlanil v Društvo šaleških likovnikov.

Član društva je od leta 1983 in v tem času si je na različnih delavnicah in tečajih pridobil likovno znanje iz različnih tehnik. Njegovi mentorji so bili akademski slikarji prof. dr. Jožef Muhovič, Tone Rački, Milan Erič, Lojze Zavolovšek, Junoš Miklavc, Igor Kregar, Tereza Bastelj in likovni pedagog Arpad Šalomon.

Kljub temu, da se je seznanjal tudi z risbo in monotipijo, je edini šaleški likovnik, ki se je popolnoma vezal na akvarel.

Čeprav je to ena najtežjih tehnik, se je vanjo, kot pravi sam, popolnoma zaljubil. Všeč mu je, da lahko dela z vodo, z vodo, ki nosi barvo.

Največ slika vedute, večkrat pa tudi motive iz rudarskega življenja. Njegovi vzorniki so avstrijski akvarelisti, ki jih je spoznaval v Salzburgu. Navdušuje ga njihova natančnost, do potanko-

sti izdelana tehnika. V tem jih skuša čimbolj posnemati, drugače pa najraje slika tako, da njegova dela niso niti povsem realistična niti preveč abstraktna. Pravi: »Rad sem nekje vmes,

v zlati sredini.« Najbolj pa si želi, da bi bile njegove slike brezčasne, nekaj takšnega kot zimzelene melodije.

Jože Hohkraut je doslej razstavljal na več kot štiridesetih skupinskih in samostojnih razstavah v Sloveniji in v tujini, za svoja dela je na različnih prireditvah prejel več nagrad, za njegovo umetniško delovanje pa so pomembne tudi mnoge slikarske kolonije, ki se jih redno udeležuje.

Način dela in vzdušje na eni od takšnih kolonij so imeli priložnost spoznati tudi prisotni na odprtju razstave v inštitutu ERICo. Ogledali so si namreč polurni dokumentarec o koloniji v Bessansu v Franciji, ki se je je Hohkraut udeležil že dvakrat.

S filmom se je zaposlenim v ERICu in njihovim gostom predstavila tudi razstavljavčeva žena, Pepca Hohkraut. Tako kot mož je tudi ona ena od tistih zelo zaposlenih upokojencev. Aktivna je pri krožkih univerze za tretje življenjsko obdobje, poleg vrta in vnukov, ki se jim posveča z velikim veseljem, pa ji v zadnjih letih dosti časa vzame njen konjiček – snemanje in montiranje filmov.

Mojca Ževart

Najprej malo znoja, potem pridejo rezultati

Da bi podjetja lažje sledila vsakodnevnim spremembam in držala korak s konkurenco, managerji uporabljajo različne pristope. Eden od njih je metoda 20 ključev, ki so ga letos začeli spoznavati v HTZ IP. Pri tem jim pomaga Lojze Tomažič, zunanji sodelavec svetovalne hiše Deloitte&Touche.

Rudar: »Kakšna je zgodovina uvajanja metode 20 ključev v Sloveniji?«

Tomažič: »Zgodovina metode 20 ključev v Sloveniji se je začela pisati pred 10 leti. V sklopu državnega projekta prenosa tujega znanja v domača podjetja, pri katerem je bila vodilna sedanja gospodarska ministrica dr. Tea Petrin, je bilo izbranih 5 lesnih podjetij, ki naj bi začela to metodo uvajati.

Projekt je bil zasnovan na preveč akademski ravni, izbrana podjetja pa so v tranziciji doživela tudi vsaka svojo usodo in metoda ni zaživela. Očitno takrat še niso bili zreli časi zanjo.

Leta 2000 pa je dr. Petrinova znova spodbudila te aktivnosti v smislu vračanja znanja v gospodarske družbe. Država je na področju stalnih izboljšav razpisala projekte, med katerimi je eden tudi metoda 20 ključev.

Prijavilo se je 23 slovenskih podjetij in jaz sem imel to čast, da sem kot dobro prakso predstavil podjetje Cimos, v katerem sem takrat delal, in se sicer ni prijavilo na ta razpis, imelo pa je veliko izkušenj s sistemom stalnih izboljšav. V letu 2001 se je na podoben razpis prijavilo znova čez dvajset podjetij, skupaj z letošnjim razpisom pa to metodo uvaja že skoraj 60 slovenskih podjetij.

Metodo 20 ključev so razvili na Japonskem v 50., 60. letih prejšnjega stoletja in jo kasneje, tako kot še nekatere druge metode, razširili po celem svetu. Te metode so nastale in se oblikovale v japonski kulturi, zato so jih posamezne države v Evropi in ZDA preoblikovale za svoje potrebe, iz japonskih izkušenj pa so vzele najboljše značilnosti metod.«

Rudar: »V Premogovniku Velenje imamo certificirana sistema ISO 9001 in ISO 14001. Kakšna je razli-

ka med ISO standardi in metodo 20 ključev?«

Tomažič: »Standard, kot že beseda pove, neka pravila igre uzakonjuje, ukaluplja način delovanja, predpisuje manire obnašanja, tehnike, metode. Standardi se z razvojem tehnike, tehnologije, družbe menjajo, tudi standardi ISO so se že.

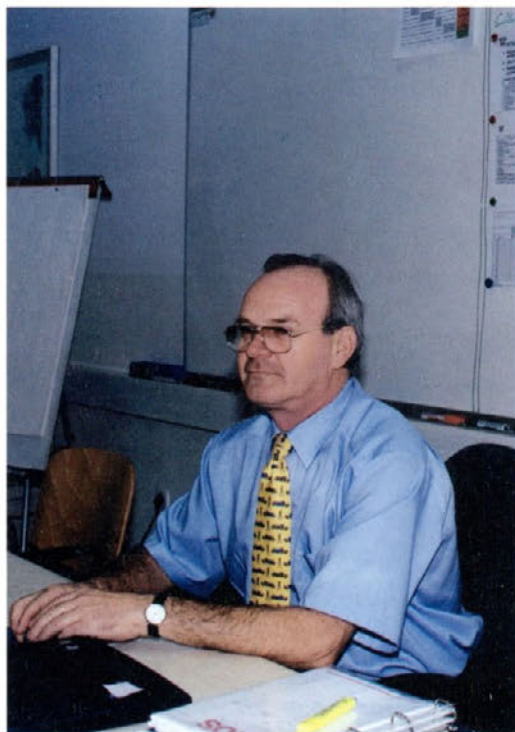
Metoda 20 ključev in njej podobne metode pa so metode »na dolgi rok«. Ne dajejo pravil in rešitev za točno določene primere, ampak nas na vseh področjih dela usmerjajo k sistematičnosti, stalnemu delovanju in izboljševanju.

Proces stalnih izboljšav na vseh ravneh in na vseh področjih je tista temeljna opora, na kateri lahko gradimo tako prihodnost posameznega podjetja kot družbe, države kot celote. Izboljšav pa ne more biti, če nismo ciljno orientirani ter če stalno ne gojimo kreativnosti zaposlenih. Metoda 20 ključev na vseh 20 področjih terja od udeležencev kreativnost.

Seveda ob majhnem pogoju – če hočemo rezultat. V podjetju je doseganje rezultata potreba, saj sicer podjetje sploh nima smisla delovanja. Ko razumemo to potrebo in jo skušamo zadovoljiti, smo tudi bolj dovtetni za sprejemanje različnih pripomočkov, tehnik in metod za zadovoljevanje potreb. Zato trdim, da metoda ni enostavna, ljudi je zanjo treba navdušiti in motivirati.«

Rudar: »Kako se v podjetju lotite uvajanja metode 20 ključev?«

Tomažič: »Ko se podjetje odloči za uvedbo te metode, naredimo seminar za vodilne delavce. Da namreč pro-

Lojze Tomažič: »Proces stalnih izboljšav na vseh ravneh in na vseh področjih je tista temeljna opora, na kateri lahko gradimo tako prihodnost posameznega podjetja kot družbe, države kot celote.«

jekt lahko zaživi, se razvija in uspe, je potrebna podpora najvišjega vodstva podjetja, zato je po navadi direktor vodja projekta. To je garancija uspeha projekta.

Organizacijski vodje v vsakem podjetju so postavljeni zato, da z vso odgovornostjo krmilijo projekte, za katere so se odločili.

Na začetnem seminarju za vodilne delavce predstavimo vseh 20 ključev, da dobijo vpogled v vsebino metode. Ponudimo enega ali več svetovalcev, ali kot pravim jaz zunanjih sodelavcev, odvisno od tega, za koliko ključev se podjetje v začetni fazi odloči.

Svetujemo, da so to ključi 1 – organiziranje v najširšem pomenu, 2 – ciljno

vodenje in 3 – urejanje timskega dela. Ti ključni so dobra podlaga za delovanje na vseh drugih področjih.

Nato se vodstvo projekta in zunanji sodelavec dogovorijo, kako bodo metodo uvajali, vodstvo pa mora določiti odgovorne za posamezne ključne, tako imenovane ključarje. Ti so kasneje po opravljenem usposabljanju nosilci dela na posameznih področjih.

Za tem se začne konkretno delo, to pomeni odkrivanje šibkih točk, področij, kjer želimo izboljšati rezultate, da lahko postavimo načrte, cilje, kazalnike. Za uspešno delo je pomembno poznati pravila ciljnega vodenja in tudi v HTZ IP smo dali proriteto spoznavanju zakonitosti ciljnega vodenja.

Rudar: »Kdaj pa lahko podjetje zna spremembe?«

Tomažič: »Spremembe so danes stalnica v vsakem podjetju. Spremembe so, seveda, takšne in drugačne in podjetje se, na primer, odloči za uvedbo metode 20 ključev, da bi doživelo spremembe na bolje. A mnogi so se zanj odločili, nato pa mislili, da bodo stvari šle na bolje same od sebe.

Ne, najprej malo znoja, potem pa pridejo rezultati. Ljudje pa smo, seveda, odzivni na hitre spremembe, želimo hitro videti izboljšanja. Prav zato je metoda 20 ključev čudovita, saj so že na začetku vidne drobne spremembe izboljšanja. Pri ključu 1 – Čiščenje in organizacija – so rezultati vidni hitro. Bolj urejeno, prijetnejše, prijaznejše, bolj organizirano delovno okolje, tako pisarne kot delavnice. Ne stane veliko, da kakšen prostor prepleskamo. To so priložnosti, ki jih lahko hitro izrabimo in imamo učinek.

S ključem 2 - Ciljno vodenje pa si zastavimo nalogo, da smo učinkovitejši skozi kakovost, produktivnost, zniževanje stroškov na enoto izdelka, storitve.

Seveda se moramo ob tem zavedati, da se bo tu in tam tudi kaj zalomilo, a brez neuspeha ni uspeha. Če niste nikoli neuspešni, to pomeni, da premalo tvegate in ste premalo ambiciozni. Vendar pri hoji navzgor ne smemo nikoli pasti nižje, kot je bila prejšnja stopnja. Zato so stalne izboljšave in stalni napredek zagotovljeni.

Rudar: »Kako ste vi spoznali HTZ IP, so sodelavci motivirani?«

Tomažič: »HTZ IP je na ravni slovenskih podjetij, ki so se lotila uvajanja metode 20 ključev. Rezultati vseh teh podjetij kažejo, da je zanje ta me-

toda priložnost za hitrejšo napredovanje, izboljševanje njihovih postopkov dela.

Prizadevati si je treba, da pridemo v »prvo ligo«. Slovenska družba je pred izjemnimi spremembami. Narediti je treba nekaj hitrih korakov in tudi ta metoda je priložnost, da bomo čez nekaj let Evropi bližje tudi z učinki.

Polovico tega, kar danes izdelujemo v Sloveniji, namreč leta 2010 ne bomo mogli narediti tako konkurenčno, da bi lahko prodajali.

V HTZ IP so za uvajanje metode 20 ključev različno motivirani, ne glede na to pa potrebujejo pilote, vodje. Kot povsod je tudi v tem kolektivu nekaj dobrih sodelavcev, ki čutijo pripadnost podjetju, ki sprejemajo svojo novo vlogo sokreatorjev sprememb in vlogo neformalnih vodij svoje najozje delovne skupine.

HTZ IP je v preobrazbi in v iskanju svojega prostora na trgu. Vplivni organizacijski vodje bodo morali še bolj podpreti ta projekt. Vendar pri tem ne gre za moralno podporo, temveč za konkretne spodbude. Za pohvalo in nasmeh je treba le malo truda, nagrado si moramo prislužiti z veliko dobrih del, za svoje fizično in intelektualno delo pa moramo biti plačani.

Peter Hudournik si izjemno prizadeva, da bi metoda v HTZ IP zaživela, vendar potrebuje pri svojem delu pomočnike. Jaz kot zunanji sodelavec lahko veliko pripomorem, a jaz bom odšel, vi pa boste ostali in živeli s tem podjetjem.

Rudar: »Kako dolgo bo trajala vaša vloga zunanjega sodelavca?«

Tomažič: »Približno leto dni. Začeli smo maja letos in do sedaj smo imeli 13 delovnih srečanj. Lahko se pohvalimo, da skupaj z vašimi sodelavci, ki so že začeli delati pri projektu, poznamo glavne usmeritve, naučili smo se gledati in opazovati, postavili smo vrsto kazalcev za merjenje uspešnosti, razvijamo pa tudi tehnike in načine dela za doseganje uspešnosti.

Na zadnjem izobraževanju so vodje skupin in ključarji spoznali različne metode merjenja uspešnosti, nadalje kako voditi sestanek, kako komunicirati v dobrih in slabih primerih delovanja. S tem so nadgradili svoje izkušnje in svoje dosedanje dobro delo.

Urediti bo treba še koticke za sestajanje delovnih skupin, vzpostaviti informacijski sistem in postaviti oglasne

table. To bodo orodja za delo. Če to ne bo zaživelo, je škoda vsakega napora.«

Rudar: »Kakšna je vaša dosedanja delovna pot?«

Tomažič: »Sem starejši mladinec, vendar se še vedno počutim ustvarjalnega in mi je v posebno zadovoljstvo, da sem takšen po 37 letih dela v industriji – 20 let v Savi Kranj in 17 let v Cimosu Koper. Vedno sem delal na delovnih mestih, ki so blizu neposredni proizvodnji, čeprav sem bil vodja različnih področij dela, procesov in organizacijski vodja.

Moje delo pa se je vedno tikalo stalnih izboljšav in organizacije procesov in tudi sam sem vedno iskal nove načine dela in priložnosti za izboljšave. Prav takšno delovanje me je privedlo v različna okolja, podjetja in na srečanja, kjer sem lahko predstavil Cimos kot primer dobre prakse. Tako so me začeli vabiti na seminarje. Kljub temu, da sem imel zelo kreativno in samostojno zaposlitev, pa sem se odločil iti na svoje.

Sem samostojni podjetnik in tudi zunanji sodelavec svetovalne hiše Deloitte&Touche. Sodelujem v osmih slovenskih podjetjih, pretežno na področju ciljnega vodenja, procesa stalnih izboljšav in organizacije.

Rudar: »Od kod črpate to svojo neizmerno energijo in moč za spodbujanje drugih?«

Tomažič: »Energijo mi daje moja zaposlitev 7 dni v tednu, to je neprekinjeno aktivno delo. Zjutraj najdem 5 minut časa za telovadbo in 10 minut za zajtrk. Živim v Ankaranu in vsak dan me pot vodi po celi Sloveniji. To zame ni noben problem, vedno sem točen, kjerkoli se dogovorim za srečanje. Da sem pri tem lahko uspešen, se moram na vsako srečanje pripraviti. To mi prav tako vzame nekaj ur na dan. Spim pa kakšne 3 ure.

Imam družino in njen sem ob sobotah in nedeljah. Prav tako sta to dneva za prijatelje in hobije.

Pozimi ob torkih igramo mali nogomet, ob petkih košarko ali namizni tenis. Vmes še balinamo, zdaj je čas za polhe... Organiziramo družabna srečanja, kajti tudi za duševno hrano je treba poskrbeti.

Delam po celi Sloveniji in vsakemu podjetju, v katerega pridem, želim z dušo in srcem, da postane uspešno!«

Družbeniki podpisali pogodbo za družbo Golte

Za direktorja družbe Golte je bil za eno

1. oktobra je v prostorih Premogovnika Velenje 22 družbenikov, ki so z ustanovitvenim vložkom pristopili k ustanavljanju družbe Golte, d.o.o., zimsko-letni turistični center, podpisalo družbeno pogodbo.

Družbo, njen ustanovitveni kapital znaša 1,7 milijona evrov, bo upravljala skupščina sestavljena iz vseh družbenikov, vodil pa jo bo direktor.

Na mesto direktorja je bil za eno leto imenovan **Ernest Kovač**. Je domačin, ima pa bogate mednarodne in domače izkušnje na smučarskem področju, saj je bil med drugim direktor slovenske nordijske reprezentance, izkušnje pa si je nabiral tudi na Japonskem.

Največji poslovni delež z osnovnim vložkom 1,6 milijona evrov ima Golte Holding d.o.o., in sicer 95-odstotni. Družbeniki so se s pogodbo dogovorili, da bodo v roku enega leta osnovni kapital povečali na 4,2 milijona evrov. Družbeniki so: Golte Holding d.o.o., HTZ Velenje I.P. d.o.o., Mestna občina Velenje, občine Šoštanj, Mozirje, Šmartno ob Paki, Luče, Solčava, Gornji Grad, Ljubno in Nazarje, Toming-consulting svetovanje d.o.o., Mins No1 d.o.o., Andrejč d.o.o., Kovinarstvo Sovič, Trendnet d.o.o., Cigrad d.o.o., Krezvel Instalacije d.o.o., Elektro Jezernik d.o.o., FIRŠT – Rototeh-

Za HTZ IP je pogodbo podpisal komercialni direktor Damijan Kanduti.

nika s.p., Naš Čas, d.o.o. in BTC, d.d. Družba Golte, d.o.o., bo opravljala vrsto dejavnosti s področja ponujanja namestitvenih, gostinskih in trgovinskih storitev, storitev smučarskih centrov, izposoje športne opreme, prirejanja različnih prireditev. Ker deluje v krajinskem parku, pa bo delovala tudi na okoljevarstvenem področju. Projekt Golte je bil širši javnosti predstavljen na novinarski konferenci 25. oktobra.

/D.J./

PLP in TDS delata dobro

26. septembra sta se v Premogovniku Velenje sestali vodstvi avstrijskega podjetja TDS Industrija d.o.o. in družbe TDS d.o.o., ki je nastala s prodajo dela hčerinskega podjetja PLP.

Srečanja so se udeležili tudi člani uprave Premogovnika Velenje ter predstavniki avstrijske in slovenske Gospodarske zbornice.

V PLP sta do letošnje spomladi tekli dve proizvodni liniji, in sicer proizvodnja lesnih polizdelkov za potrebe Premogovnika in proizvodnja lesenih lepiljencev.

Slednja pa je od letošnjega aprila v stodstotni lasti Paula Fistra, lastnika avstrijskega podjetja TDS industrija d.o.o.

Na srečanju je **Paul Fister** poudaril, da se je odločitev za nakup dela podjetja PLP, Lesna industrija izkazala za pravilno, saj je podjetje v tem trenutku stabilno in si je pridobilo vodilno pozicijo na svetovnem trgu.

Edini "problem", s katerim se srečujejo, je po besedah Fistra količina proizvodnje, saj je naročil veliko preveč. Za razvoj pa Fister napoveduje konsolidacijo podjetja in nadaljnje sodelovanje s Premogovnikom Velenje.

"V TDS v Velenju delamo že pet mesecev in dosegamo pozitivne rezultate. Naša vizija je sodelovanje tudi z drugimi slovenskimi podjetji.

Najprej pa nameravamo investirati v hčerinsko podjetje Premogovnika PLP, da bi tako dosegli večji sinergijski učinek," je dejal Fister.

Na srečanju je o strateških ciljih Premogovnika spregovoril tudi direktor dr. Evgen Dervarič, ki je predvsem poudaril prestrukturiranje poslovnega sistema in postopno privatizacijo vseh hčerinskih podjetij.

/D.J./

Razgovor o dohodnini s poslanci našega območja

Med sestankom od leve: Ivan Merc, Drago Novak, Jožef Kavtičnik, Branko Smagaj in Milan Kopusar.

Ko smo v aktivu invalidov Premogovnika Velenje na letnem sestanku ponovno obravnavali problematiko plačevanja dohodnine, smo predlagali, da bi s tem problemom seznanili tudi vse tri poslance v Državnem zboru iz naše doline.

Dogovorili smo se za skupni sestanek z njimi in v ponedeljek, 22. septembra, smo se srečali v sejni sobi uprave podjetja.

Poslanci Bojan Kontič, Jože Kavtičnik in Milan Kopusar so dobili precej informacij s strani odgovornih za reševanje problematike invalidov. Janko Lukner, direktor kadrovske-splošnega področja, Sonja Kugonič, vodja službe organizacije in nagrajevanja, Janja Juvan, vodja službe usposabljanja in zaposlovanja v HTZ IP, Tomo Lipnik, predsednik sindikata Premogovnika, Jože Janežič, predsednik SPESS, Branko Smagaj, predsednik sindikata HTZ IP, Dušan Zapušek, strokovni sodelavec, Valter Golob iz MDI Velenje ter predstavniki aktivov invalidov smo podali svoja videnja morebitnih rešitev problema plačila dohodnine naših članov.

Zavedamo se, da je problematika obsežna in sistemska. Kljub številnim razgovorom, ki smo jih že imeli na mi-

nistrstvu za finance, nismo prišli do zelenih rešitev.

Omenjeni poslanci našega območja so se zavzeli za sklic ponovnega sestanka na Ministrstvu za finance in po njihovih zagotovilih bo na sestanku prisoten vsaj eden izmed njih.

V aktivu invalidov se zavedamo, da rešitev problema ni enostavna, a prepričani smo, da se moramo zavzemati, da se nekako razreši, saj moramo našim članom pomagati, kolikor se da.

Potrudili se bomo pridobiti predlog novega dohodninskega zakona in videli bomo, če bodo v njem že nakazane kakšne rešitve. Prizadevali si bomo pridobiti čim več informacij prek Zveze delovnih invalidov Slovenije.

Na razgovoru s poslanci smo razpravljali tudi o osnutku zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov. Janja Juvan in Dušan Zapušek sta v razpravi ocenila, kaj prinaša predlog novega zakona.

Vsekakor bomo naše člane o vsem še obveščali, razšli pa smo se s sklepom, da enkrat mora priti do rešitve problema plačila dohodnine, saj se vsa zadeva vleče že predolgo.

Drago Kolar

Krvodajalci ponovno solidarni

Kot je že v navadi, smo v osnovni organizaciji Rdečega križa poslovnega sistema Premogovnik Velenje ponovno organizirali izredno krvodajalsko akcijo in ob enem ekskurzijo v eno od slovenskih bolnišnic. Tokrat smo izbrali bolnišnico Novo mesto.

Ekskurzije so se udeležili krvodajalci, ki so kri darovali več kot 45-krat in največ je bilo krvodajalcev iz jamskih obratov.

Po prihodu na transfuzijski oddelek novomeške bolnišnice sta nas pozdravili sekretarka OZ RK Novo mesto Barbara Ozimek in predstojnica transfuzijskega oddelka dr. Ludvika Žiberna - Baraga.

Odvzem krvi sicer ni potekal tako hitro, kot smo vajeni, a so se vsi zaposleni potrudili, da je potekal brez zapletov. Kri je darovalo 42 naših sodelavcev in sodelavk.

Po končanem odvzemu nas je pot popeljala v Žužemberk na okusno domače kosilo. V popotnem načrtu smo imeli še ogled kartuzije Pleterje, a smo bili razočarani, saj nismo videli veliko. Po vrnitvi v Velenje smo se razšli bogatejši za novo spoznanje, da je vsakokratno razdajanje delčka sebe za nepoznane ljudi, potrebne pomoči, koristno in pomembno, saj se na takšen način stkejo nova znanstva in prijateljstva povsod po Sloveniji.

Za prihodnje leto se že dogovarjamo, da bi se odpravili proti Primorski, na naše naslednje gostovanje v bolnišnici Šempeter pri Novi Gorici.

Drago Kolar

Gyöngyös 2003

Zgodnje jutro je, zadnji konec tedna v septembru. Doma v hodniku še zadnjič preverjam stvari. Nahrbtnik z oblačili, denarnica, potni list, pol metra visok pokal, da, prav ste prebrali, forinti in euri, pa še bi se našle drobnarije. Čas je, da krenem.

Vse skupaj stlačim v avto in se odpeljem na avtobusno postajo. Tam v temi že razločim postave sodelavcev, ki se prav tako odpravljajo na že 9. »Igre črnih in belih rudarjev«, tokrat zopet v Gyöngyösu na Madžarskem.

Avtobus je krenil ob dogovorjeni uri. Vsi namreč vemo, da nas čaka dolga pot, najprej do Budimpešte. Na avtobusu sta se nam predstavila vodička Višnja in prevajalec za madžarski jezik Shalky.

Jutranji klepet je na avtocesti počasi zamrl, saj je večina spočila svoje oči. Te so postale aktivne zopet pred mejnim prehodom Dolga vas oziroma na postaji v Letenju, kjer smo se okrepčali in opravili devizne menjave.

Pot nas je vodila skozi ravnice do Blatnega jezera. Vmes smo opazovali s soncem obsijana polja in prve utrinke jesenskega gozda.

Razpoloženje v avtobusu je bilo odlično, saj so se šale in anekdote vrstile po tekočem traku. Priznam, da so me nekajkrat zaradi smeha bolele trebušne mišice. Nemogoče je opisati vse dogajanje, zelo nerodno pa bi izzvenele opisane situacijske šale.

Prometne in druge zagate v Budimpešti

Postanek ob Blatnem jezeru je bil kratek in do Budimpešte smo se pripeljali zelo hitro, vsaj nam se je zaradi smeha in dobre volje tako zdelo.

Prihod v Budimpešto je bil zaznamovan z velikimi zastoji, ki so značilni za vele mesta. Kot polži smo se prebijali v center. Želeli smo si izboriti mesto za ogled trdnjave in mostov, kar pa je bilo tudi zaradi nepopustljivih policajev vse prej kot lahko.

Če k temu dodam še potrebo po praznjenju mehurjev, je postajala situacija zelo eksplozivna.

Ko smo parkirali, je sledilo olajšanje, temu pa šok, saj domači paznik ni razumel povsem normalnih fizioloških potreb. Še dobro, da smo imeli s seboj

Ribiči so se spopadali s pomanjkanjem vode in rib (zgoraj), šahisti so v miru in veliki zbranosti premikali figure (spodaj).

prevajalca, ki je resnično pokazal ves repertoar znanja in sorodstvenih vezi, da nas je odreši zanesljive kazni.

Čas za ogled znamenitosti je prehitro minil in pohiteti je bilo treba v hotel. Seveda smo ugotovili, da se hiteti tudi v večernih urah v Budimpešti ne da. Izbran hotel v predmestju je kmalu začel dihati po slovensko, kajti morali smo napolniti baterije, tako s hra-

no kakor tudi s pijačo. Družba je takoj pritegnila pevskim talentom in nastal je mali koncert slovenskih pesmi. Dobra volja se ni polegla še dolgo v noč, za kar gre zasluga tudi osebju hotela. Tudi zanje smo bili dobre volje v sprejemljivih mejah.

Sončno jutro je prebudilo še zadnje zaspance, po zajtrku pa smo nadaljevali vožnjo v 90 kilometrov oddaljeni

Gyöngyös. Avtocesta, monotona ravnica, predvsem pa poraba energije v prejšnjem večeru so avtobus utišali za dobro uro. Čeprav Gyöngyös ni veliko mesto, smo kar nekaj časa iskali mestni stadion.

Na prizorišče smo prišli med sodelujočimi slovenskimi ekipami kot prvi. Kolegi iz Lendave so se nam pridružili čez deset minut, ekipa Trbovelj pa je zamujala pol ure, saj so se vračali v hotel po pozabljene potne listine.

Ta novica je tudi nekaj naših posameznikov spomnila, da so ostali brez nekaterih stvari. Tudi te so ostale v hotelu, našem.

Našemu pokalu naproti

Začetek iger je po zboru vseh ekip potekal po standardni proceduri. Sledila je razporeditev tekmovalcev po tekmovališčih in začelo se je zares.

Pozornost navijačev, sindikalnih zapornikov, je bila usmerjena na nogomet, ki se je odvijal na stadionu. Seveda smo navijali za naše mojstre, ki nas niso razočarali.

Druge discipline so bile razpršene po celem mestu in okolici, najdlje so bili locirani ribiči. Ti so lovili v umetnem

Obiskali smo tekmovalce na vseh prizoriščih, njihovo razpoloženje pa je bilo odvisno od uspeha posameznika, seveda v primerjavi s tistim, kar si je zastavil za cilj.

Žareli so strelci in ekipa za pikado. Oboji upravičeno, saj so pokazali, da so najboljši. Ko smo tako seštevali rezultate, se nas je lotila živčnost.

Zakaj? Ugotovili smo, da imamo po drugem mestu nogometašev in slabših nastopih šahistov in kegljačev še vedno možnost za ponovno zmago. Zmagali smo namreč tudi lani, na domačem terenu v TRC Jezero.

Matematika je pokazala, da je vse odvisno od ribičev. Toda kaj, ko so bili v času našega obiska brez ulova, zadnja mesta pa pomenijo slovo od zmage. Čas do vrnitve avtobusa z ribiči je v nasprotju s prejšnjim dnevom potekal strahotno počasi.

Rezultati pa so bili popolni, saj so se naši ribiči uspeli prebiti na četrto mesto, naši najbližji konkurenti pa so osvojili samo drugo mesto. Srce je bilo hitro, vendar je bilo potrebno počakati še na uradne rezultate. Bilo je nekaj pritožb, ki pa smo jih na sestanku vodij ekip in prisotnih sodnikov razrešili brez zapletov.

la v trajno last. Čestitke vsem tekmovalcem!

Podelitvi je sledilo kosilo in zabava s plesom. V vmesnem času smo organizatorjem izročili še priložnostna darila in si obljubili, da se naslednje leto zopet srečamo, tokrat v Lendavi.

Pot proti domu ni zmanjšala veselja, nasprotno, bilo je še večje, saj smo bili vsi skupaj prijetno presenečeni.

Veselje je bilo pokvarjeno le šoferju, ker tudi sobote v Budimpešti niso na ravni našega normalnega prometa. Gradbena dela, kolone in vozni pasovi so nam odvzeli dve uri potovanja in začela se je nabirati zamuda. Svoj delež so dodali še sicer načrtovalni postanki, a kaj, ko se nas je držala smola, namreč na postajališču so ob našem prihodu opravljali celo inventuro!

Toda klub temu smo bili vse bližje mediji. Zakaj je to pomembno? Ker smo bili dogovorjeni za večerjo na slovenski strani, lakota pa je že silila v vsakega izmed nas. Polnočni bograč je kulinarčno samo še popestril dobro razpoloženje in dogajanje dveh dni.

Jutranja pot proti Velenju je zatisnila marsikatero oko, ostali pa smo spremljali filmsko predstavo na televizorju v avtobusu.

Pred Velenjem je pričelo v avtobusu vreti in vsi smo bili veseli, da se dolga pot končuje.

Na avtobusni postaji smo se poslovili od kolegov in jo mahnili vsak proti svojemu domu. Jaz sem bil otovorjen še z vsemi pokali, ki smo jih osvojili v Gyöngyösu.

Čestitke vsem tekmovalcem in hvala vsem udeležencem za dva nepozabna dneva.

Jože Janežič, predsednik SPES

Rezultati ekip Premogovnika Velenje:

- 1. mesto streljanje z zračno puško,
- 1. mesto pikado,
- 2. mesto nogomet,
- 4. mesto šah,
- 4. mesto ribolov,
- 6. mesto kegljanje.

Uvrstitev najboljših ekip:

- 1. mesto Premogovnik Velenje,
- 2. mesto RTH Trbovlje,
- 3. MOL.

Del nogometne ekipe pozira za časopis.

jezeru, ki sicer služi kot rezervna voda za hladilne sisteme tamkajšnje termoelektrarne. Ne vem zakaj, vendar ob obisku ni bilo videti nobene ribe, še toliko manj so se pustile ujeti. Resni obrazi naše trojice so se vsaj malo razvedrili ob bodrenju, da je poleg znanja potreben tudi kanček sreče.

Sledila je uradna razglasitev rezultatov po disciplinah, nato pa še v skupnem seštevku. Obveljal je naš rezultat in prehodni pokal, ki smo ga peljali iz Velenja na igre, se je lahko vrnil v Velenje. Tokrat v trajno last, saj nam ga je uspelo osvojiti že petič, kar je v skladu s pravili pogoj za prehod poka-

Ukrepi v fazi načrtovanja (2. del)

Temeljna načela iz 6. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu vsebujejo osnovna izhodišča za načrtovanje, oblikovanje in organizacijo dela in z njim povezane ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev pri delu.

Gradnjo oziroma gradbene postopke je treba načrtovati tako, da bodo delavci pri izvajanju gradbenih del ne glede na to, če bo dela istočasno izvajalo več podjetij, po možnosti čim manj ogroženi. Med različnimi rešitvami je treba izbrati tiste, ki zagotavljajo **večjo stopnjo varnosti**, tako v fazi izvedbe del (gradnje), kot tudi pri poznejših delih na objektu.

Objekt mora poleg izpolnjevanja bistvenih zahtev, kot jih določajo drugi predpisi (Zakon o graditvi objektov...) zadostiti tudi zahtevam po Uredbi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih. To pomeni, da je treba planirati gradnjo na tak način, da bosta ves čas izvajanja del zagotovljena varnost in zdravje delavcev.

Zgrajeni objekt mora biti tak, da je možno redno čiščenje, pregledovanje, vzdrževanje in saniranje ali odstranitev (rušenje), ne da bi bila pri tem ogrožena varnost in zdravje delavcev. Prav ta del investitorji in projektanti, ne samo pri nas, pogosto zanemarjajo. Objekti so podrejeni estetskemu in funkcionalnim kriterijem, na potrebne ukrepe za zagotovitev njihove kakovosti in trajnosti pa se ponavadi pozabi. Zaradi tega Uredba določa, da v ekipi načrtovalcev sodelujejo tudi strokovnjaki s področja varnosti in zdravja pri delu, to so **koordinatorji za varnost in zdravje pri delu**.

Imenovanje koordinatorjev

Kadar dela na gradbišču izvajata dva ali več izvajalcev ali je to predvideno, mora naročnik ali nadzornik projekta imenovati enega ali več koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu.

Naročnik ali nadzornik projekta mora imenovati koordinatorja posebej za fazo priprave projekta in posebej za fazo izvajanja projekta. Koordinator je lahko v obeh fazah ista oseba, če izpolnjuje predpisane pogoje.

Oseba, imenovana za **koordinatorja v**

fazi priprave projekta mora imeti najmanj višjo strokovno izobrazbo tehnične smeri, opravljen strokovni izpit, določen z zakonom, ki ureja graditev objektov, ali strokovni izpit, določen z zakonom, ki ureja varnost in zdravje pri delu, opravljeno usposabljanje po programu za koordinatorje za varnost in zdravje pri delu in najmanj tri leta delovnih izkušenj pri projektiranju ali izvajanju gradbenih del.

Koordinatorja je treba imenovati tudi v primeru, ko naročnik odda delu enemu izvajalcu, ki nato za izvedbo del sklene pogodbo s podizvajalci.

Naloge koordinatorjev v fazi priprave projekta

Po Uredbi opravlja koordinator za varnost in zdravje v pripravljalni fazi te naloge:

- usklajuje izvajanje določb iz 6. člena Uredbe, in sicer mora v imenu naročnika kot strokovna oseba zagotoviti, da se pri planiranju gradnje upoštevajo temeljna načela, še zlasti, ko se odloča o arhitektonskih, tehničnih in/ali organizacijskih vidikih, pri planiranju različnih del, ki jih je treba izvajati hkrati ali v zaporedju, ter ko se določa čas, potreben za izvedbo posameznih del in vseh del,
- izdela varnostni načrt ali zagotovi njegovo izdelavo,
- pripravi dokumentacijo za izvajanje naknadnih del na objektu, ki ustreza značilnostim projekta in ki vsebuje ustrezne varnostne in zdravstvene podatke, ki jih je treba upoštevati pri teh delih (v fazi uporabe, vzdrževanja, rušenja itd.).

Naloga koordinatorja v fazi priprave na gradnjo je torej, da investitorju in drugim sodelujočim (projektantom in potencialnim izvajalcem) svetuje pri vseh vprašanih s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu. V zvezi s tem predlaga tudi potrebne ukrepe in daje rešitve. Zagotoviti mora, da se že v fazi priprave projekta soč-

asno z ostalo projektno dokumentacijo začnejo izdelovati in izdelajo tudi varnostni načrt ter dokumentacija, ki je namenjena izvajanju naknadnih del na objektu.

Zaradi tega je treba koordinatorja imenovati hkrati s projektanti. Koordinator lahko sodeluje tudi pri razpisu in oddaji del. Zato so tudi pogoji, ki jih mora izpolnjevati koordinator, dokaj zahtevni.

Varnostni načrt

Naročnik ali nadzornik projekta mora pred začetkom dela na gradbišču zagotoviti izdelavo varnostnega načrta. S tem načrtom se določijo pravila, ki so veljavna za določeno gradbišče, pri tem pa se po potrebi upoštevajo tudi industrijske dejavnosti na gradbišču.

Varnostni načrt mora biti izdelan v skladu z uredbo oz. njeno prilogo V. Vsebovati mora ukrepe glede posebno nevarnih del, ki spadajo v eno ali več kategorij iz priloge II. Vsaka sprememba, ki lahko vpliva na varnost in zdravje delavcev pri delu na gradbišču, mora biti pri ažuriranju varnostnega načrta vnesena vanj.

Varnostni načrt je sestavni del projektne dokumentacije, določene s posebnimi predpisi. V primerih graditve so to predpisi s področja graditve objektov - Zakon o graditvi objektov, Pravilnik o podrobnejši vsebini projektne dokumentacije. Pri izdelavi varnostnega načrta bo verjetno sodelovalo več strokovnjakov različnih strok (gradbeniki, instalaterji, tehnologi, varnostni inženirji,...).

Varnostni načrt pri nas ni nekaj povsem novega. Na podlagi 3. člena Pravilnika o varstvu pri gradbenem delu (Uradni list SFRJ, št. 42/68) je bilo treba do 31. 12. 2002 izdelati elaborat o ureditvi gradbišča in program ukrepov za varno delo. Bistvena novost je obveznost, da je treba varnostni načrt izdelati pred začetkom del oziroma še pred izdajo - pridobitvijo gradbenega

dovoljenja, njegovo izdelavo pa mora zagotoviti naročnik del (investitor). Pomembna je vsebina varnostnega načrta. Izkušnje glede izdelave elaboratov kažejo, da so bili ti običajno vse preveč tipski, ne pa izdelani za konkretno gradbišče. Izdelovali so jih izvajalci gradbenih del ali arhitekti (oboji pogosto premalo usposobljeni za to). Izvajalci so dostikrat upoštevali samo tista dela, ki so jih sami prevzeli v izvedbo.

V elaboratih so se iz predpisov prepisovali splošni ukrepi za varno delo. Konkretnih nevarnosti in potrebnih ukrepov, ki se pojavljajo na gradbišču zaradi obstoječih naprav, instalacij ali rednega obratovanja objekta, kakor tudi zaradi nevarnosti, ki izhajajo iz uporabljenih materialov, delovne opreme in postopkov dela, ti elaborati običajno niso vsebovali.

Obvezni sestavni del varnostnega načrta je tudi popis del z oceno stroškov ureditve gradbišča in izvajanja skupnih ukrepov za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev. Do sedaj je naročnik običajno menil, da izvajalec, ki prične z gradnjo, poskrbi tudi za ureditev gradbišča. Kadar je vsa dela na objektu prevzel en sam izvajalec, je seveda za ureditev gradbišča in redno vzdrževanje ter čiščenje in odvoz smeti z njega ta tudi skrbel, stroške pa porazdelil podizvajalcem. Do problemov in prerekanj o plačilu stroškov običajno ni prihajalo. Drugače je to na gradbiščih, kjer je naročnik sam sklepal pogodbe z različnimi izvajalci. V takih primerih je bilo gradbišče pogosto slabo urejeno, neočiščeno, po odhodu gradbincev, ko so na gradbišču ostali samo instalaterji in obrtniki, pa je bilo gradbišče povsem "kaotično". Zato je treba pri izdelavi popisa del in razpisu gradbenih storitev konkretno opredeliti skupne ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu.

Če je le možno, je treba skupne ukrepe za zagotovitev varnosti opisati in ovrednotiti kot samostojno pozicijo v popisu, ki je sestavni del varnostnega načrta. Potencialni izvajalci tako že pri obdelavi ponudb pridobijo potrebne informacije o ukrepih in njihovo izvedbo tudi primerno ovrednotijo. Pavšalna opomba v popisu storitev - npr. "v enotni ceni je treba upoštevati tudi vse potrebne ukrepe za zagotovitev varnosti pri delu" v smislu Uredbe ne zadošča več!

Med skupne ukrepe za zagotovitev

varnosti spada poleg ureditve gradbišča tudi zavarovanje proti okolišci, ureditev gradbiščnih provizorijev - pisarn, skladišč, garderob, toaletnih prostorov - ureditev, vzdrževanje in razsvetljava dostopov in poti, razvođa električnih instalacij do razdelilnih omaric, ukrepi prve pomoči, postavitve zabojujnikov za smeti in ureditev

začasne stene itd.)

Delovna mesta in naprave, s katerimi se izvajajo ta dela, morajo biti določena oziroma zajeta v projektu (narisana in sestavni del predračuna). S tem se s pravočasnim načrtovanjem ustrezne opreme, kot je npr. varni dostopi na strehe, sidrskih mest za privezovanje z osebno varovalno opremo

odvoza odpadkov, pa tudi zavarovanje delovnih mest na višini, če na njih izvajajo dela različni izvajalci (fasadni odri, stopnišča, dela na strehi).

Načeloma je treba delovno in varovalno opremo načrtovati tako, da jo lahko uporablja več podjetij, po možnosti vsa. To je npr. možno pri fasadnih odrih, ki so primerni kot delovni in varovalni odri za vse izvajalce.

Pri izbiri in postavitvi odra je treba paziti, da je uporaben za vsa predvidena dela:

- kot delovni oder (med gradnjo sten in stebrov, polaganjem izolacije ter za izdelavo ali montažo fasade itd.),
- kot lovilni oziroma strešni lovilni oder (med montažo oken, strešnih konstrukcij, kritin, žlebov itd.),
- za morebitno skladiščenje materiala.

Uredba v 7. členu določa, da je treba že v fazi načrtovanja izdelati dokumentacijo za izvajanje kasnejših del na objektu. S to dokumentacijo so mišljena navodila in opisi za izvajanje rednih pregledov, čiščenja, tekočih vzdrževalnih del in popravil ter drugih del, ki jih je treba izvajati na zgradbi za ohranitev njenih bistvenih lastnosti, pa tudi morebitnih drugih del na objektu (npr. nadzidava etaže, rušenje

(varovalni pasovi) itd. preprečijo nevarnosti oziroma tveganje za nezgode pri teh delih.

Ta dokumentacija za kasnejša dela je pri malih in srednjih gradnjah sestavljena predvsem iz opisa varnostno tehnične opreme in/ali organizacijskih ukrepov. V nekaterih primerih so lahko določeni načrti pomembni (npr. potek zemeljskih napeljav na zemljišču) in se priložijo dokumentaciji.

Izdelava dokumentacije za izvajanje naknadnih del

Končna verzija izdelane dokumentacije (za ažuriranje morebitnih sprememb med gradnjo je zadolžen koordinator v fazi izvedbe) se po zaključku del preda in razloži naročniku. Naročnik mora to dokumentacijo shraniti in jo ob morebitni prodaji objekta posredovati uporabniku, ob izvajanju del na objektu pa pokazati tudi izvajalcu.

Varnostni načrt in dokumentacija za izvajanje naknadnih del na objektu morata biti izdelana pred začetkom gradnje. Priložiti ju je treba k razpisni dokumentaciji in sta sestavni del pogodbene dokumentacije za gradnjo.

Prihodnjič: Prijava gradbišča

Nemarnost pri delu povzroča nevarnost

Zgodilo se je v mesecu septembru na odkopni številki 29. Kakor je znano, odkopavamo na tem mestu premogov sloj s tako imenovano odkopno metodo dolgih stebrov.

Zaradi velike vročine, ki nastopa, ko je odkop odprt, separatno zračenje ne zadostuje. Težji pomanjkljivosti se skušamo ogniti na ta način, da zaradi boljšega zračenja napravimo med dvema vzporednima progama proboje v razdaljah, ki ustrezajo enkratnemu odstopanju.

Te zveze so nujno potrebne, posebno takrat, kadar eden od obeh odkopov zaostaja.

V primeru, ki ga nameravam tukaj obravnavati, je zaostal vzhodni odkop. Kljub vsem naporom in poizkusom ni uspelo izzvati zrušenja stropa. Posledica tega je bila, da je zahodno delovišče odstopilo nazaj in začelo odpirati novo ceho. Na ta način je stara zračna zveza zračila samo še vzhodno delovišče, zahodno pa je dobivalo zrak že iz novega proboja.

Ker se je pričakovalo, da bo vzhodni odkop vsak trenutek zrušilo, do česar pa še nekaj dni ni prišlo, ker se je pokazal na karti neoznačeni, tretji strop – se stare zračne zveze ni vzdrževalo. To je bilo popolnoma pravilno. Razumljivo, da se je ta proga zaradi situacije in faze odkopov nahajala v velikem pritisku in da je bila težko prehodna. Zgodilo se je celo, da je zveza ostala zasilno prehodna celo potem, ko je zahodno delovišče razširilo odkop nad njo.

Tovariši, ki so delali na vzhodnem delovišču, so smatrali to staro zvezo za likvidirano ter ji niso posvečali nikakršne pozornosti. Zaradi tega vanjo, kljub temu da je bila še prehodna, pri streljanju niso postavljali straže.

Zaradi te nemarnosti se je pripetilo naslednje!

Tehnični organ je pri svojem obhodu jamskih prostorov kontroliral tudi stanje stare zračne zveze med obravnavanimi deloviščema.

Ko se je ustju vsakega delovišča približal na nekaj metrov, je opazil, da se nahaja reflektor na tleh, istočasno pa

mu je vzbudila sum tudi tišina, ki je v tem trenutku tu vladala.

Ne da bi razmišljal o vzrokih najdene stanja, se je kar najhitreje umaknil, kar zaradi močno zatisnjene in porušene proge ni bilo ravno lahko. Ta njegova previdnost se je izkazala za več kot upravičeno. Komaj se je umaknil za nekaj metrov, že so mu za hrbtom počili strelji; na njega pa so se iz nepodgrajenih lokov in stropa vsuli kosi premoga. Na srečo je dogodek minil brez poškodb.

Analizirajmo sedaj ta primer, v katerem ni prišlo do težke ali celo smrtne nesreče samo zaradi izkušenosti in poznavanja razmer v jami od strani tehničnega organa. Če se ne bi kar najhitreje umaknil, ko je zaradi lege reflektorja in vladajoče tišine zasumil, da nekaj ni v redu, ter bi svojo pot nadaljeval, bi došel točno v trenutku odstrele na samo delovišče. O posledicah menda ni potrebno govoriti. Straže, ki bi mimoidoče opozorila na pretečo nevarnost pred vstopom v staro zračno zvezo, ni bilo.

Pri kasnejšem zasliševanju se je strellec izgovarjal, da on osebno ni upoznan s tem deloviščem ter da danes samo zamenjuje odsotnega tovariša. Dalje navaja, da je pred odstrelom samo vprašal, če so straže postavljene, prepričal pa se o tem ni. Prvopisani kopač se je izgovarjal, da pač ni mislil, da bi po tej poti še kdo hodil, da je menil, da je zveza že zaprta itd.

Če vse to primerjamo, vidimo, da se krivda začne pri nadzorniku, ki strelca ni opozoril na posebnosti tega delovišča, ko ga je zadolžil, da zamenjuje odsotnega tovariša in ker verjetno tudi sam ni pregledal stanja na številki 29, kar je bila njegova prva dolžnost.

Kriv pa je tudi nadzornik prejšnje izmene, ker ni podal točnega raporta o stanju naslednjemu nadzorniku.

Strelec sam je zelo nemarno opravljal svojo dolžnost, niti ni pregledal delo-

višča niti kontroliral dela prvopisanega kopača.

Največja krivda pa zadene prvopisanega kopača. Njegovo delo je bilo skrajno nemarno in neodgovorno. Izgovor, da ni mislil, da bi po omenjeni zvezi še kdo hodil, je jalov, ker vse poti, ki so prehodne in ki vodijo k mestu odstrele, morajo biti za časa odstreljevanja zastražene. To je kot prvopisani kopač vedel.

Če delavci kake poti ne uporabljajo več oziroma jim je prepovedano uporabljati jo, s tem še ni rečeno, da tam straže ni treba postavljati.

Ne smemo pozabiti na nadzorno in tehnično osebje, ki je po svoji službeni dolžnosti obvezano obhoditi vse odprte jamske poti. Dalje se prvopisani izgovarja, da pri prihodu na delovišče ni pregledal delovišča in ni ugotovil dejanskega stanja, kar je prva dolžnost vsakega prvopisanega kopača ob začetku šihata.

Da se podobni primeri ne bi več dogodili in da se izognemo nesrečam, preglejmo še enkrat vzroke tega primera in jih v bodoče odstranimo:

1. Nadzornika sta si slabo predala raport.
2. Nadzornik, ki je šel v jamo, ni dal zamenjujočemu strelcu ustreznih navodil, ker situacije tudi sam ni dobro poznal.
3. Strelec, človek z dolgoletno prakso, ni izvršil nadzora nad delom prvopisane kopača in ni pregledal delovišča.
4. Prvopisani kopač ni postavil straž in ni pregledal stanja delovišča.
5. Vse to je bilo mogoče le zato, ker naši nadzorniki ne zaostrujejo v zadostni meri discipline in ne kontrolirajo dovolj, ali se delo v jami vrši v skladu z varnostnimi predpisi.

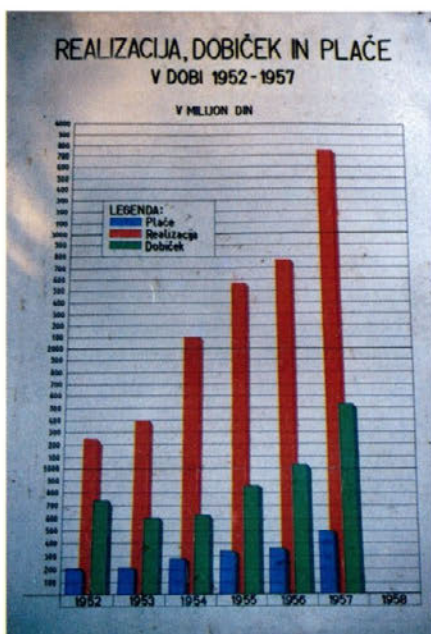
Skupek vseh teh pomanjkljivosti in njihova posledica bi skoraj bila človeška žrtev. Kakor že omenjeno se imamo zahvaliti samo slučaju in budnosti tehničnega organa, da do nesreče ni prišlo. Toda, tovariši rudarji, koliko težkih ranjencev smo že nesli iz jame in koliki med njimi so bili žrtve naše nemarnosti, lahkomišelnega odnosa do varnostnih predpisov in naše nediscipliniranosti!

Resno se zamislimo nad tem in videli bomo, da svoje dolžnosti v tem pogledu ne vršimo vzorno.

Še nekaj v premislek: če vem, kakšni so predpisi o varnosti, če vem za posledice, če se po predpisih ne ravnam in jih kljub temu izigravam ter se kot posledica tega ubije ali ponesreči človek – kakšna je potem razlika med menoj in **ubijalcem**? Premislimo to in zaostrimo borbo za povečanje varnosti pri delu.

I, F.J.

Velenjski rudar, oktober 1953

Velenjski rudnik in tržišče

... Od leta 1947 dalje se že vrši izgradnja novega jaška z vsemi potrebnimi napravami za razširitev proizvodnje. Vprašanje začetka proizvodnje novega jaška pa je tesno povezano s stanjem na tržišču, kajti gradnja rudnika kot ključnega objekta se je vršila z izgradnjo industrije v LRS, predvsem pa velikanov petletke (tovarna aluminija v Kidričevem, nova termoelektrarna v Šoštanj), ki se je zaradi znanih zunanjepolitičnih dogodkov v letu 1948 zakasnila.

Višina proizvodnje je poleg prirodnih pogojev odvisna od tehničnih možnosti; najprimernejšo kombinacijo teh činiteljev označujemo kot ekonomsko velikost obrata. Rudnik ima najboljše pogoje za proizvodnjo, če naprave ustrezajo tej velikosti obrata (dnevni produkciji), t.j. z drugimi besedami, če je popolnoma izkoriščena kapaciteta rudnika. Prav zadnje leto nam je pokazalo, da se taka višina dnevne proizvodnje ne da držati zaradi izpreminjajočih se okoliščin na tržišču, ker je zmanjšana možnost prodaje silila rudnike, da omeje proizvodnjo in naprave le delno izkoriščajo, sedaj pa zopet, da so obstoječe naprave preobremenjene, da bi se izrabil čas povečanega povpraševanja za večjo proizvodnjo.

Z obratovanjem novih industrijskih podjetij in postopno delno zamenjavo rjavih premogov, katerih nahajališča so manjša, z lignitom, bo postalo nujno obratovanje novega jaška. Razen tega pa bo to pospešilo še predvideno zmanjšanje sečnje lesa in delna zamenjava uporabe bukovih drv v gospodinjstvih z lignitom.

Vse to kaže, da je zagotovljena bodočnost velenjskega rudnika, posebno še, kadar se bodo uresničili načrti za oplemenitenje tega lignita s sušenjem v sušilnicah in pa z eventualno kemično predelavo.

Ovisnost rudnika od tržišča prihaja z normaliziranjem gospodarskih prilik v pogojih novega gospodarskega sistema vedno bolj do izraza. Glede prodaje je zato določil rudnik naslednje smernice:

1. Razširitev kroga odjemalcev med industrijskimi podjetji s prehodom od uporabe rjavega premoga na lignit in vključitvijo novih industrijskih tvrdk.

2. Delna preusmeritev dobav za široko potrošnjo na področje, kjer velenjski lignit še ni vpeljan (NR Hrvaška).

3. Posvečanje potrebne pozornosti kvaliteti lignita (odbiranje jalovine, izbiranje in žaganje ksilita...) ter določitev primernih cen.

Na ta način bomo zadovoljili kupce, tako da bo lahko ostala proizvodnja na sedanjí višini in se s prehodom na obratovanje novega jaška še dvignila.

V.D.V

Velenjski rudar, 15. oktobra 1953

Fotografiji:
Arhiv Muzeja na gradu, zbirka »Ko je Velenje postalo mesto«

Lažje je pojesti, kakor prebaviti. *(nemški pregovor)*

Driska

Neprijetna bolezen, tako za otroka kot odraslega. V nerazvitem svetu so driske zaradi okužb z mikroorganizmi zelo pogoste. Pri otrocih so eden od najpogostejših vzrokov za umrljivost.

Veliko večino drisk lahko obvladamo sami. Le redko je bolezen tako huda, da je zaradi izgube tekočine in elektrolitov moteno delovanje našega organizma. Takrat bomo potrebovali pomoč zdravnika.

Akutna driska se pojavi nenadoma in je največkrat posledica okužbe. Praviloma ne zahteva posebnih preiskav in zdravljenja. Obolenje izzvani v manj kot dveh do treh tednih. Kadar je povzročitelj virus, traja le nekaj dni. Spremljajo jo zvišana telesna temperatura, krči v trebuhu, bruhanje in glavobol.

Kronična driska traja več kot štiri tedne oziroma se ponavlja. Vedno moramo poiskati vzrok, saj je lahko tudi znak resne bolezni.

Zaradi hitrega prehoda črevesne vsebine, črevo ne more vsrkati za življenje potrebnih snovi. Človek prične izgubljati težo predvsem zaradi izgube telesnih tekočin in mineralov. Pojavi se izsušitev ter negativno energijsko ravnovesje.

Pojavijo se suha usta, huda žeja, malo ali celo nič temnega seča, vrtoglavica in hiter srčni utrip, splošna oslabeledost, šok, ledvična odpoved in celo koma.

Driska je lahko posledica različnih bolezni.

Najpogostejše so okužbe črevesne sluznice z bakterijami, virusi ali paraziti. Bakterijska driska se pojavi pri okužbah s hrano ali vodo. Nastane zaradi delovanja bakterijskih toksinov ali vdora bakterij v črevesno steno. Kadar toksini nastajajo že v okuženi hrani, se bolezenski znaki razvijejo zelo hitro. Pogosto že po nekaj urah. Driska je običajno vodena, spremljajo

jo slabost, krči v trebuhu in tudi bruhanje.

Bakterije, ki okvarijo črevesno steno, povzročajo sluzavo krvavo drisko, s hudimi krči in zvišano telesno temperaturo. Okužbe s paraziti so redke. Driska se pojavi običajno zaradi pitja okužene vode in traja dlje časa. Blato je lahko krvavo ali vodeno.

Pogosto je lahko driska znak preobčutljivosti za sestavine živil (mleko, gluten).

Lahko je spremljajoči simptom avtoimunske bolezni črevesja (ulcerozni kolitis in Crohnova bolezen). Za obolenje je značilno pogosto odvajanje sluzavega ali celo krvavega blata.

Potovanje v oddaljene eksotične kraje z nižjim življenjskim standardom in slabimi higienskimi razmerami nam lahko zagreni potovalna driska. Nastane zaradi uživanja hrane in pijače, najpogosteje okužene z bakterijo *Escherichia coli*.

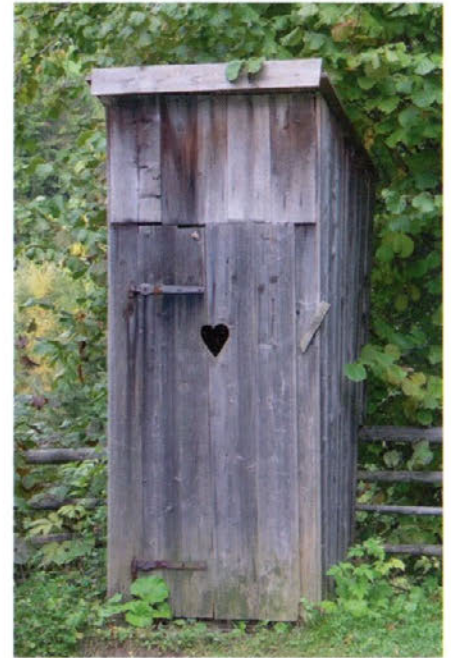
Lahko se pojavi celo sedmi dan po prihodu s potovanja.

Osnovni način preprečevanja bolezni je strogo izogibanje hrani ali pijači, ki bi lahko bila okužena. Uživamo samo kuhano hrano, suho hrano (kruh, pecivo), suhe trde sire, zelo sladko hrano in sadje, ki ga lahko olupimo. Pijemo le ustekleničeno vodo, čaj, kavo ali tovarniško polnjene pijače. Izogibamo se neprečiščene vode, leda, sladoleda in surove zelenjave. Odsvetujemo hrano in pijače z uličnih stojnic.

Navadno vodo je treba prekuhati (vreti mora od 3 do 5 minut) ali razkužiti s tabletami klora ali joda. Paziti moramo na čistost jedilnega pribora ali pa raje uporabljamo lasten jedilni pribor. Neoporečno vodo uporabljamo tudi pri pripravi hrane in umivanju zob.

Tudi kocke ledu so lahko vir okužbe, saj zmrzovanje samo zmanjša število bakterij v vodi, ne uniči pa jih povsem. Drisko na potovanju učinkovito preprečimo z zdravili, predvsem z nekaterimi antibiotiki.

Lahko pa je driska tudi odraz nepravilnega delovanja trebušne slinavke,

za kar govori neprebavljena hrana, mastno in mazavo tekoče blato z izjemno neprijetnim vonjem.

Včasih je driska, žal, le neugoden stranski učinek nekaterih zdravil (antibiotiki). Pri ljudeh, ki prepogosto posegajo po odvajalnih se lahko v prehodnem obdobju pojavlja trdovratna driska, ki pa se praviloma vedno konča s trdovratnim zaprtjem.

Pogosto se lahko pojavi tudi pri sistemskih boleznih, ki privedejo do okvare notranjih organov.

Včasih je lahko posledica operativne odstranitve delov črevesja zaradi drugih bolezni, ali pa le odraz funkcijske motnje, značilne za sindrom razdražljivega črevesja, ki se kaže v občasnem izmenjavanju driske in zaprtja, z značilnim kruljenjem v trebuhu.

Povzročijo jo lahko tudi neredni obroki, nezdrava hrana in stres, ki porušijo sestavo bakterijske flore v črevesu.

Boleča iztrebljanja majhnih količin blata, ki jih spremlja kri v blatu, pogosto kažejo na vnetno razjedo danke ali pa na tumor v tem predelu.

Kadar je driska kratkotrajna in traja le nekaj dni, si bomo pomagali sami. Nadomeščali bomo izgubljeno tekočino in minerale ter uživamo hrano z malo balasta.

Če pa bolezen ne bo izginila v tednu dni, moramo nujno obiskati zdravnika.

Kako si lahko pomagamo sami?

Izgubljeno tekočino bomo nadomestili s pitjem izotoničnih pijač. Posežemo lahko tudi po blago sladkani in soljeni vodi. Količina, ki jo moramo popiti, je odvisna od stopnje izsušenosti. Pri blagi dehidraciji popijemo v prvih štirih do šestih urah 50 ml na kilogram telesne mase, pri zmerni pa 100 ml na kilogram telesne mase.

Za nekaj dni moramo spremeniti prehrano. Pili bomo nesladkane čaje (pravi čaj, kamilični čaj), uživali ob prepečencu, riževi sluzi in prežganki. V moki in prepečencu so dekstrini, ki zavirajo gnitje in delujejo na črevesje prečiščevalno. Privoščimo si lahko tudi korenčkovo juho, primerno soljeno nemastno kostno juho, pretlačene zelenjavne kaše, nastrgana in porjavela jabolka. V naslednjih dneh bomo uživali hrano, ki ima čim manj vlaknin (riž, banane, krompir).

Mleko in mlečne izdelke, sladkor, čiste maščobe in zelenjavo bomo za nekaj časa odstranili z jedilnika.

Mlečnokislinske bakterije so del normalne črevesne flore. V črevesni svetlini zagotavljajo normalno kislost in s tem preprečujejo razrast škodljivih in pogojno škodljivih bakterij. Hkrati večajo obrambno sposobnost črevesne sluznice. Pripravke z mlečno-kislinskimi bakterijami uporabljamo za dodatno zdravljenje pri driskah dojenčkov, otrok in odraslih. Zdravila proti driski in pripravke, ki vsebujejo črevesne bakterije, bomo uporabljali previdno. V redkih primerih, ko je driska dolgotrajna in obilna, se bo zdravnik odločil za zdravila, ki zavirajo peristaltiko in tako zmanjšujejo količino izločenega blata. Pri dolgotrajni, hudi obliki driske, pri bolnikih z zmanjšano obrambno sposobnostjo organizma, okužbah s paraziti in pri psevdomembranoznem kolitisu bo potrebno zdravljenje z antibiotiki.

Kdaj je obisk pri zdravniku nujno potreben?

- v primeru hude akutne driske, ko se stanje kljub samozdravljenju 48 ur po začetku bolezni ne izboljša,
- pri zmerni in hudi izsušitvi telesa,
- pri dolgotrajnem bruhanju,
- pri visoki telesni temperaturi,
- pri hudih bolečinah v trebuhu,

- ob krvavi driski,
- ob spremljajoči kronični bolezni (sladkorna bolezen, bolezni srca) in zmanjšani obrambni odpornosti organizma,
- ob pojavu hude driske med jemanjem antibiotikov ali po njem,
- ob pojavu akutne driske pri nosečnicah in malih otrocih,
- pri kronični driski.

Da bi drisko čim prej in učinkovito pozdravili, moramo najprej ugotoviti njen vzrok. Potrebne bodo preiskave krvi, da opredelimo vnetni proces, preiskava blata na prisotnost mikroorganizmov, pogosto pa bo potrebno opraviti tudi preiskavo črevesja.

Zaradi različnih vzrokov bolezni se bo tudi zdravljenje od bolezni do bolezni nekoliko razlikovalo. Vedno pa bomo najprej poskušali nadomestiti izgubljeno tekočino in minerale, odpravili bolečino, znižali povišano telesno temperaturo in preprečili nadaljnje krvavitve.

prim. Janez Poles, dr. med.-internist

Hudičevi aforizmi

- Kdor ubije enega človeka, je morilec. Kdor ubije milijone ljudi, je osvajalec. Kdor pa jih pobije vse, temu rečemo Bog.
- Govor mora imeti zelo dober začetek in učinkovit konec. Najvažnejše pa je, da sta začetek in konec blizu skupaj.
- Zakoni so kot pajčevina: mušiče se zapletajo vanjo in poginejo, velike muhe pa jo raztrgajo.
- Nikar ne glejte na uro, ko občujete na občini. Birokrati bi se utegnili spomniti, da je ravno čas za malico.
- Človek bi lahko prenašal vsako nesrečo, če le ne bi bil izpostavljen tolažbi, usmiljenju in zapoznelim nasvetom srečnih.
- Stvar je smešna, dokler se dogaja drugim.
- Zavidajo mi, ker si upam živeti tako, kakor mi je všeč. Nadarjenost, uspeh in bogastvo ti odpustijo, samo sreče ne odpuščajo.

Zahvala

Zahvaljujem se sodelavcem in sodelavkam v pralnici HTZ in sindikatu podjetja za izrečena sožalja, cvetje in denarno pomoč ob smrti moje mame.

Zora Milenkovič

Zahvala

Ob smrti moje mame **Stanislave Pantner** se zahvaljujem sodelavcem in sindikalni podružnici HTZ PC RSD za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Branko Pantnar

Zahvala

Ob smrti moje mame **Jožice Salecl** se iskreno zahvaljujem sodelavcem v jami Pesje-Škale in sindikalni podružnici Proizvodnja za izrečena sožalja, sveče in denarno pomoč.

Janez Salecl

Zahvala

Ob smrti najine mame **Veronika Rosenstein** se zahvaljujema sodelavcem obrata Priprave in službe Elektro montaža Pesje, sindikatu in podjetju Gost za izrečena sožalja in pomoč v težkih trenutkih.

sinova Marko in Peter

Predprodaja smučarskih vozovnic za sezono 2003/2004

Vse člane športnega društva poslovnega sistema Premogovnik Velenje obveščamo, da je zimska sezona 2003/2004 pred vrati in da želimo vsem ljubiteljem smučanja čim cenejšo in ugodnejšo smuko po belih strminah smučišč na Golteh, Rogli in Kopah.

Golte - do 5. 12. 2003 - otroci do 14. leta, - od 15. leta dalje odrasli

vozovnice		polna cena v predprodaji	cena za člana ŠD
dnevna vikend	odrasli	3.500	2.800
popoldanska vikend	odrasli	2.500	2.000
dopoldanska vikend	odrasli	2.500	2.000
dnevna med tednom	odrasli	2.800	2.300
popoldanska med tednom	odrasli	2.200	1.800
dopoldanska med tednom	odrasli	2.200	1.800
dnevna vikend	otroci	2.500	2.000
popoldanska vikend	otroci	1.750	1.400
dopoldanska vikend	otroci	1.750	1.400
dnevna med tednom	otroci	2.000	1.600
popoldanska med tednom	odrasli	1.600	1.300
dopoldanska med tednom	otroci	1.600	1.300
5/sezono	odrasli	13.000	10.400
5/sezona	otroci	9.000	7.200
sezonska	odrasli	45.000	36.000
sezonska	otroci	32.000	25.600

Rogla - do 15. 11. 2003 - otroci do 14. leta - od 15. leta dalje odrasli

vozovnice		polna cena	cena za člana ŠD
dnevna	odrasli	4.000	3.600
dopoldanska	odrasli	2.800	2.500
popoldanska	odrasli	2.800	2.500
dnevna	otroci	2.800	2.500
dopoldanska	otroci	2.000	1.800
popoldanska	otroci	2.000	1.800
sezonska.dnevna	odrasli	56.000	50.000
sezonska.dnevna	otroci	39.200	35.000

Kope - do 12. 12. 2003 - otroci do 14. leta, mladina do 23. leta, odrasli od 23. leta naprej

vozovnice		polna cena	cena za člana ŠD
dnevna	odrasli	3.500	3.100
popoldanska	odrasli	2.900	2.600
urna	odrasli	3.800	3.400
nočna	odrasli	2.900	2.600
dnevna	mladina	3.200	2.900
popoldanska	mladina	2.700	2.400
urna	mladina	3.400	3.000
nočna	mladina	2.700	2.400
dnevna	otroci	2.900	2.600
popoldanska	otroci	2.200	2.000
urna	otroci	2.900	2.600
nočna	otroci	2.200	2.000

Teniška liga

Letošnje ligaško tekmovanje v tenisu se je začelo v maju in se izteklo šele konec septembra.

V moški konkurenci je tekmovalo 10 ekip, v ženski pa 26 posameznic.

Rezultati:

Moški - 1. HTZ 1, 2. Strokovne službe, 3. Transport

Ženske - 1. Štefka Lesjak, 2. Milena Krof, 3. Jožica Peterlin

Rokometni turnir

Športno društvo je 6., 13. in 20. oktobra organiziralo rokometni turnir, ki je potekal v telovadnici Šolskega centra Velenje.

Sodelovalo je 12 ekip.

Rezultati:

1. Proizvodnja, 2. Transport, 3. Klasirnica, 4. Zračenje, 5. Priprave, 6. Strokovne službe, 7. ESD, 8. HTZ IP.

Prijave za nakup smučarskih vozovnic sprejemamo do 10. novembra 2003, do takrat pa veljajo tudi cene, ki so navedene v ceniku.

Plačilo vozovnic je možno na dva obroka, s podpisano izjavo o odbitku.

Pri nakupu sezonskih vozovnic je potrebno predložiti fotografijo imetnika vozovnice.

Nakup smučarskih vozovnic je omejen na 10 vozovnic (5/sezona se šteje 5 vozovnic).

Božič v Kranjski Gori od 21. do 27. decembra

Nedelja, 21.12.

Prihod v Kranjsko Goro v popoldanskem času in namestitev v hotelu Larix, Prisank ali v apartmajih Garni. Večerja ob 19. uri.

Od ponedeljka, 22. 12., do sobote, 27. 12.

Po zajtrku in kosilu športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis.

V torek po večerji nočno sankanje.

V sredo prihod udeležencev krajšega paketa, po večerji nočno sankanje in obisk polnočnice, pogostitev s potico in čajem.

V četrtek svečana božična večerja z glasbo.

V soboto izpraznitev sob do 12. ure, po kosilu odhod.

POPUSTI:

- otroci od 3. do 7. leta 50% (Larix, Prisank)
- otroci od 8. do 12. leta 30% (Larix, Prisank)

Cene programov v SIT		
paketi	cena za člane ŠD	cena za nečlane
3 dnevni paket Larix	24.000	34.200
6 dnevni paket Larix	48.000	68.400
3 dnevni paket Prisank	23.000	31.800
6 dnevni paket Prisank	45.500	63.600
najem apartmaja za 2-4 osebe za 6 dnevni najem	82.000	106.800
najem apartmaja za 2-5 oseb za 3 dnevni najem	43.500	58.800
najem apartmaja za 2-5 oseb za 6 dnevni najem	87.000	117.600
najem apartmaja za 2-4 oseb za 3 dnevni paket	41.000	53.400

- brezplačni vstop v Aqua center (3 ure dnevno)

- 50% pri koriščenju savn

- 10% pri koriščenju vira programov

CENA VKLJUČUJE:

namestitev, polpenzioni v hotelu Larix, Prisank (samopostrežna zajtrk in večerja), božično večerjo, potico in čaj po polnočnici, stroške organizacije, šolo smučanja, igranje tenisa, košarke, odbojke, animacijski program –

mini klub za otroke.

NAČIN PLAČILA:

z odbitki od plače na tri obroke.

PRIJAVE:

na sedežu športnega društva do vključno 12. 12. 2003.

Športno društvo poslovnega sistema Premogovnik Velenje želi vsem svojim članom prijetne, aktivne božične počitnice.

Jože Grubelnik, vodja programa

Obvestila športnega društva

Plesni tečaj

Za vse ljubitelje plesa organiziramo plesni tečaj pod strokovnim vodstvom plesnega učitelja Petra Uplaznika.

Tečaj se bo pričel **10. novembra**, potekal pa bo ob ponedeljkih med 19. in 20.30 uro v avli OŠ Šalek.

Tečaj zajema 8 vadb in traja 2 šolski uri.

Cena tečaja je 2.000 SIT.

Prijave sprejemamo v športnem društvu do 5. novembra.

Nočno kopanje v Termah Olimia

V soboto, **15. novembra**, vas vabimo na nočno kopanje v Terme Olimia.

Odhod avtobusa je ob 15. uri izpred Rdeče dvorane.

Program:

- ob 16.00 sprejem gostov v Aparhotelu Rosa in ogled kratkega predstavitvenega filma,
- ob 16.30 ogled muzeja stare kmečke opreme v Podčetrtku,
- ob 17.15 možnost nakupa spodnjega perila v Konfekciji Marija v Selah,
- ob 18.15 vožnja po Virštanskih goricah do Velbane gorce, degustacija in prigrizek,
- ob 20.00 krožnik v Termaliji,

- ob 21.00 nočno kopanje, vodna aerobika, vodene zabavne igre, ples v vodi, mešanje koktajlov,
- ob 24.00 odhod proti Velenju.

Cena izleta je 2.500 SIT.

Prijave sprejemamo v športnem društvu do 10. novembra. Število udeležencev je omejeno!

Nassfeld - smučanje v tujini

Za naše člane, starejše od 15 let, organiziramo v soboto, **6. decembra**, enodnevno smučanje v Nassfeldu v Avstriji.

Odhod avtobusa ob 6.00 izpred Rdeče dvorane, povratek iz Nassfelda ob 17.00.

Cena izleta je:

- pri udeležbi najmanj 35 oseb **9.300 SIT**,
- pri udeležbi najmanj 45 oseb **8.800 SIT**.

Cena vključuje avtobusni prevoz, eno dnevno smučarsko vozovnico, zavarovanje CORIS.

Prijave sprejemamo v športnem društvu do 28. novembra. Število udeležencev je omejeno!

Za vse dodatne informacije pokličite športno društvo, telefon 03/5863-043 ali interno 18-20!

Razpis lige v odbojki

Ligaško tekmovanje v odbojki se bo odvijalo v veliki telovadnici Šolskega centra Velenje.

1. KROG, 3. 11.

ZRAČENJE	PROIZVODNJA	16.30
IZOBRAŽEVANJE	PRIPRAVE	17.00
KLASIRNICA	ESD	17.30
SS	PROSTE	

2. KROG, 10. 11.

PRIPRAVE	KLASIRNICA	16.30
PROIZVODNJA	IZOBRAŽEVANJE	17.00
SS	ZRAČENJE	17.30
ESD	PROSTA	

3. KROG, 17. 11.

IZOBRAŽEVANJE	SS	16.30
KLASIRNICA	PROIZVODNJA	17.00
ESD	PRIPRAVE	17.30
ZRAČENJE	PROSTO	

4. KROG, 24. 11.

PROIZVODNJA	ESD	16.30
SS	KLASIRNICA	17.00
ZRAČENJE	IZOBRAŽEVANJE	17.30
PRIPRAVE	PROSTE	

5. KROG, 1. 12.

KLASIRNICA	ZRAČENJE	16.30
ESD	SS	17.00
PRIPRAVE	PROIZVODNJA	17.30
IZOBRAŽEVANJE	PROSTO	

6. KROG, 8. 12.

SS	PRIPRAVE	16.30
ZRAČENJE	ESD	17.00
IZOBRAŽEVANJE	KLASIRNICA	17.30
PROIZVODNJA	PROSTA	

7. KROG, 15. 12.

ESD	IZOBRAŽEVANJE	16.30
PRIPRAVE	ZRAČENJE	17.00
PROIZVODNJA	SS	17.30
KLASIRNICA	PROSTA	

Rešitev nagradne križanke PLP, Lesna industrija, objavljene v Rudarju 7/2003, sta gesli: večlistna krožna žaga in evropaleta.

Nagrajenci so:

1. nagrada Polona Moškon, Florjan 279, 3325 Šoštanj,
2. nagrada Milan Potočnik, Brda 21, 2382 Šmartno pri Slovenj Gradcu,
3. nagrada Ivan Plevnik, Kidričeva 12, 3320 Velenje.

Nagrajenci naj za prevzem nagrade pokličejo Danila Vodovnika, telefon 031/620-061.

Čestitamo nagrajencem, vse bralce pa vabimo k reševanju nove nagradne križanke v tej številki Rudarja.

Čestitamo!

29. septembra je **Vladimira Lepko**, univ. dipl. org., vodja razvoja v Službi informatike na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju Univerze v Mariboru uspešno zagovarjala svojo magistrsko nalogo z naslovom Zasnova informacijskega sistema za potrebe vrhnjega managementa Holdinga. S tem je pridobila znanstveni naslov magistrica znanosti s področja analize in načrtovanja informacijskih sistemov.

Anketa športnega društva poslovnega sistema Premogovnik Velenje

Ali ste član športnega društva? DA NE

Imate nove ideje, predloge?

S čim ste v delovanju športnega društva zadovoljni?

Katerih aktivnosti športnega društva se udeležujete?

Kaj bi izboljšali v delovanju športnega društva?

Anketo izrežite in pošljite ali prinesite na naslov: Športno društvu, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.
Hvala za sodelovanje!

Gost

TURISTIČNA AGENCIJA
Cankarjeva ulica (stekleni paviljon)
TELEFON: 897 32 80

HOTEL BARBARA FIESA

JESENSKO-ZIMSKI PAKETI

VIKEND PAKET

nočitev z zajtrkom 11.800 SIT, polpenzion 14.800 SIT

3-DNEVNI PAKET

polpenzion 19.800 SIT

Cene vključujejo:

- bivanje v dvoposteljni sobi na podlagi izbrane storitve
- neomejeno kopanje v hotelskem bazenu z ogrevano morsko vodo
- uporaba fitnessa
- turistično takso in DDV.

Doplačila: enoposteljna soba 2.000 SIT na dan, penzionski obrok 1.500 SIT na dan, namestitev v apartmaju 600 SIT na dan. Popusti za otroke: od 20 do 50%!

NOVOLETNI PAKETI

3-DNEVNI PAKET 49.800 SIT (nočitev z zajtrkom)

51.300 SIT (polpenzion)

5-DNEVNI PAKET 66.200 SIT (nočitev z zajtrkom)

70.700 SIT (polpenzion)

Cene vključujejo:

- bivanje v dvoposteljni sobi na podlagi izbrane storitve
- silvestrski meni (31. 12. 2003)
- novoletni meni (1. 1. 2004)
- brunch (zajtrk & kosilo 1. 1. 2004 od 10. do 15. ure)
- neomejeno kopanje v hotelskem bazenu z ogrevano morsko vodo
- uporabo fitnessa
- turistično takso in DDV
- presenečenje

Za glasbo 31. 12. 2003 in 1. 1. 2004 bo poskrbel Trio banana!

DODATNE STORITVE: možnost masaže (klasične, aromatične), finsko savnanje, brezplačni vstop v igralnico Grand Casino ali Mulino.

AQUAPARK ŽUSTERNA V KOPRU

2. 11. - 21. 12. 2003, 4. 1. - 9. 4. 2004

VIKEND PAKET od 12.990 SIT

Brezplačno za otroka do 6 let!

Cene vključujejo:

- bivanje na podlagi polpenziona
- neomejeno kopanje v Aquaparku hotela Žusterna
- izleti v Piran, v notranjost Istre ter v Trst.

HOTEL LUCIJA V PORTOROŽU

24. 10. - 28. 12. 2003, 8. 1. - 8. 4. 2004

3-DNEVNI PAKET od 17.990 SIT

Prispevajte 1.000 SIT v dobrodelne namene in druga oseba biva BREZPLAČNO!

Cene vključujejo:

- bivanje na podlagi nočitve z zajtrkom
- pozdravna pijača
- spoznajmo Piran, Trst in grad Miramare, izlet v Izolo,...
- palačinka party, popoldanski čaj,...
- kopanje, savna, namizni tenis, pikado, družabne igre,...

OTVORITEV SMUČARSKÉ SEZONE V KRANJSKI GORI

19. 12. - 21. 12. 2003

3 DNI ZABAVE IN SMUČANJA ŽE OD 15.900 SIT

(smučanje od petka do nedelje, vsak dan 3 ure kopanja, vstopnica za HIT casino in 4 EUR za žetone, 50% popust pri savni za področje Kranjske Gore, Podkorena, Mojstrane in Gozda Martuljek velja ENOTNA SMUČARSKA VOZOVNICA)

OTVORITEV SMUČARSKÉ SEZONE NA ROGLI

5. 12. - 7. 12. 2003

3 DNI ZABAVE IN SMUČANJA ŽE OD 15.900 SIT

(2-dnevna smučarska vozovnica 4 ure dnevno, kopanje na Rogli in v Termah Zreče, savna na Rogli, nočni pohod z baklami, šaljivi mini trim, tekmovanje v spustu z zračnicami, teniški turnir,...)

GOST d.o.o. TURISTIČNA AGENCIJA
CANKARJEVA ULICA VELENJE,
TELEFON 897 32 80

PONUJAMO VAM UGODEN NAKUP

MOBILNIH TELEFONOV
RAZLIČNIH ZNAMK

V nakup vam ponujamo

razne telefonske aparate ter opremo in *sklenitev vseh Mobitelovih naročniških paketov*—*akcijske cene za sklenitev ali podaljšanje*

OSVOJITE SVET
S CENEJŠIMI
MEDNARODNIMI
TELEFONSKIMI
POGOVORI

naročniških razmerij

Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje omogočamo obročno plačilo prek osebnih dohodkov.

Ponujamo vam:

GSM telefonske aparate, mobi pakete, mobi kartice, brezvrvične telefonske aparate Siemens, navadne telefonske aparate raznih proizvajalcev, dodatno opremo za GSM aparate.

PRI NAS LAHKO SKLENETE NAROČNIŠKO RAZMERJE ZA CENEJŠE TELEFONIRANJE V TUJINO.

Vabimo vas, da nas obiščete v poslovnih prostorih v Kersnikovi 13 v Velenju. Lahko nas tudi pokličete na telefonsko številko 899-6402 ali na interno številko 64-02.

V podjetju

HTZ
VELENJE
I.P., d.o.o.

vam poleg vseh vrst betonov kot novost ponujamo

TORMALT pripravljene suhe mešanice v 30 kg vrečah ali 6 m³ silosih za:

- vse vrste ometov
- malt za zidanje
- kontaktne malte (špric betone)
- estrihe

Pri uporabi dodate le vodo!!!

Tel: 03/899 62 13

Gsm: 041 622 148

www.htz.si

TORMALT

NAGRADNA KRIŽANKA

	AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	Z DELOM PRIDO- BLJENO ZNAJJE	UMETNIŠKA LITERATURA	POKRAJINA V VIETNAMU	KEMJSKI ZNAK ZA NEON	POLITIK BAVČAR	SKUPINA SKUPAJ POTUJOČIH TRGOVCEV	ČLAN DI- PLOMAT- SKEGA PRED- STAVNIŠTVA						
	GORSKA RASTLINA Z ZVEZDA- STIMI LISTI													
	NARODNI ODPADNIK													
	AVSTRJSKA POROČEVAL- AGENCIJA				RADEN- SKINA PLJAČA									
	SLADKOVOD- RIBA Z DOLGIMI BRKI				GROBO DOMAČE SUKNO, RAŠEVINA									
	KRAJEVNA SKUPNOST			NASILNA SPREMEMBA OBLASTI	SREBRO	BENETKE POKRAJINA V ZAH. DELU HIMALAJE								
	UDOMA- ČENA PODVRSTA LAME							IZRAEL						
	DELI TELESA Z DOLOČENO FUNKCIJO													
	ANGLEŠKI PISATELJ FLEMING													
	SLIKAR ŠUBIC KATJA IVANUŠIČ				VOLNENI TRAK PESNIK MERMOLJA									
								PESNIK UDOVIČ	BESEDA S KATERO ZA- KLJUČIMO MOLITEV					
	NUŠA DERENDA KOŠ.TRENER MOHORIČ			LENOBNOST INDIJSKI VODNI BIVOL						IVAN LOTRIČ	TEGOBA, NEPRI- JESTNOST	JUNAKINJA ROMANA "DRAGA MOJA"	GOLA ŽENSKA	HROŠČ, KATEREGA LIČINKA UNI- ČUJE GRAH
GORSKI VZPON					PRENEHANJE ZEMELJSKIH ŽELJA V BUDIZMU	OLGA CVETKO	LETALSKA PRIREDITEV RIBIŠKA PRIPRAVA							
LASTNOST STVORA, KI VZBILJA ODPOR								LAHKA KO- VINA SRE- BRNO BELE BARVE	DELAVEC V ŽELEZARNI ARKTIČNI JELEN					
PAST ZA MIŠI											MIZARSKO ORODJE KURIR			
KRČMAR, GOSTILNI- ČAR (POGO- VORNO)					PREVOZNO SREDSTVO SMUČARSKA DISCIPLINA						SARAJEVO SOLMIZA- CLJSKI ZLOG		IVAN HRIBAR IVAN MINATTI	
POLONA VETRIH														
NAJBOLJ RAZŠIRJEN ELEMENT NA ZEMLJI				VARNOSTNI SVET		PREBIVALEC RUSIJE AGAVI PODOBNA RASTLINA				LEVA ROKA SLIKARSKA TEHNIKA LEPLJENKA				
ANGLEŠKA IGRALKA STARK				ZVOČ. ZNAK, KI OPOZARJA NA NEVARNOST					LIGENJ LAHKO- ŽIVKA					
IZTOK REMS			NEZNANKA V MATEMATIKI	KRALJEVIČ IZ MAHAB- HARATE NAJVEČJI SESALEC			JAPONSKI PISATELJ (SEI)							
PRIPRAVA ZA VKLOP							AFRIŠKI VELETOK NIKO TOŠ							
JUŽNO AMERIŠKO INDIJANSKO PLEME					DROG, KI PO- VEZUJE BAT Z ROČIČNO GREDJO									
VSAK OD 206 DELOV ČLOV. OKOSTJA					SMUČAR VRHOVNIK									

Nagrada križanka Športnega društva

Napišite geslo iz križanke na dopisnico in jo do 17. novembra pošljite na naslov:
 Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje,
 Partizanska 78, 3320 Velenje.

Nagrade:

1. majica športnega društva,
2. tenis žogice,
3. vstopnica za en obisk fitnesa.

ALPAKA - udomačena podvrsta lame; INERCIJA - lenobnost, nedelavnost; KOO Stark - angleška igralka; ARNI - indijski vodni bivol; KAŠMIR - pokrajina v zahodnem delu Himalaje; RENEGAT - narodni odpadnik;

HTZ
VELENJE,
I.P., d.o.o.

SIPO - SERVIS IN PROIZVODNJA OPREME

Vulkanizerska delavnica

PRED VRATI JE 15. NOVEMBER

**OBUJTE SVOJ AVTOMOBIL
V ZIMSKE PNEVMATIKE!**

Celje - skladišče

D-Per

65/2003

5000012868,8

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

Artikel	Plačilni pogoji
Avtoplašči ESKIMO S2 in S3 (zimski avtoplašči)	20% popusta pri gotovinskem plačilu ali 10% popusta pri plačilu na obroke
Avtoplašči INTENSA , EFEKTA , RAPIDEX R2	20% popusta pri gotovinskem plačilu ali 10% popusta pri plačilu na obroke

Vse ostale vrste avtoplaščev nudimo po tovarniškem ceniku, oziroma po predhodno dogovorjenem popustu pri našem dobavitelju.

Pri plačilu na več obrokov je minimalna vrednost obroka 10.000,00 SIT, največje število obrokov pa je šest. Pri plačilu s čeki lahko plačate največ v treh obrokih.

Informacije: Vinko Grenko ali Uroš Bogataj 8996-100 int. 12-18